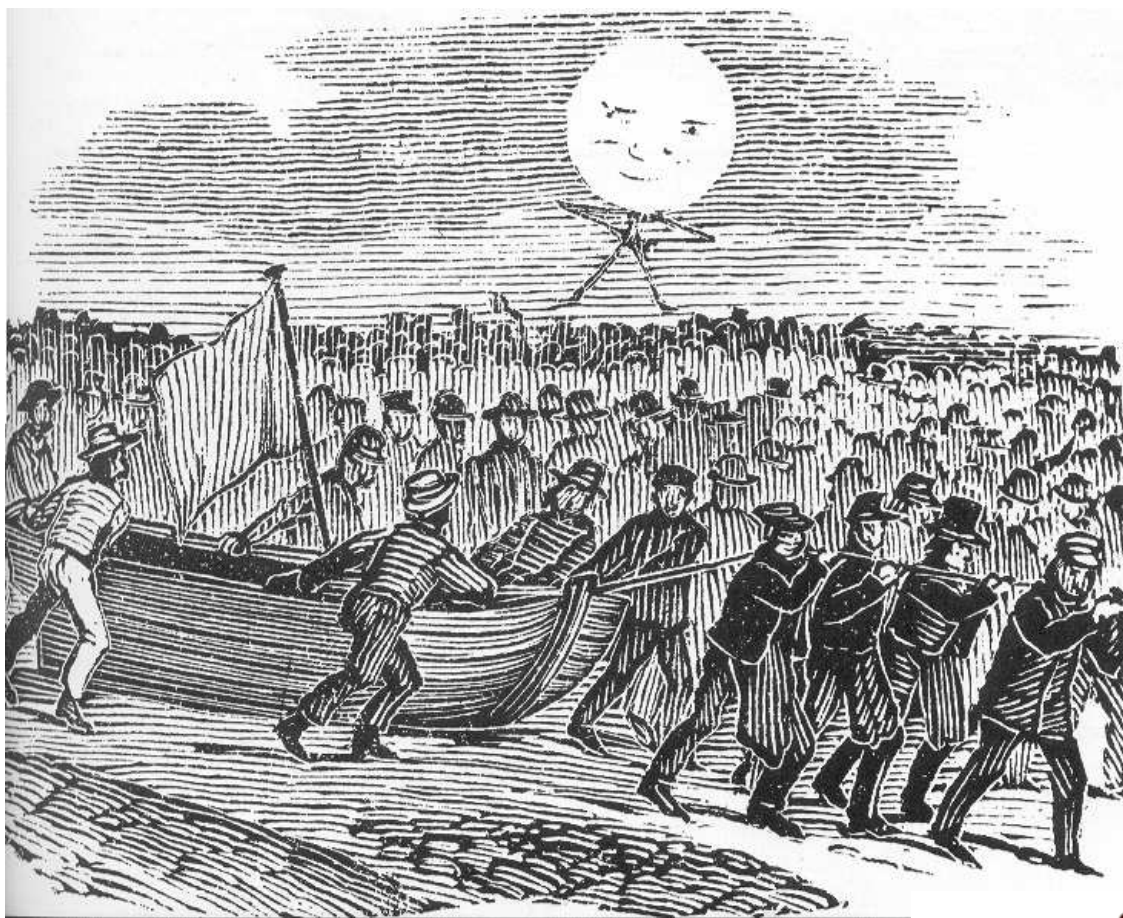

Melodi: Zandahls kanon

En vishistoria

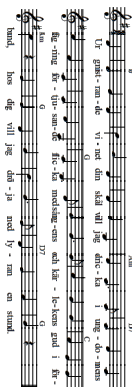

En yn - ke - lig vi - sa jag öns - kar att sjung - a med an - da och
 själ och med kropp och med tung - a, med hjär - ta, med stru - pe, med hals och med
 ton om en som blev to - kig i San - dahls ka - non.

Melodi: Zandahls kanon

En vishistoria om hur en melodi lever vidare med olika texter

1858

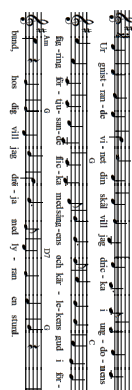

Ynglingens fantasi

1858 kommer visan Ynglingens fantasi ut i skillingtryck. Melodin är troligen av tyskt ursprung. Textförfattare är troligen Gustaf de Vylder. Visan kommer under de närmaste åren ut i många vistryck med kärleksvisor.

*Ur gnistrande vinet din skål vill jag dricka
i ungdomens fägring förtjusande flicka
med sångens och kärlekens bud i förbund
hos dig vill jag dröja med lyran en stund.*

1865

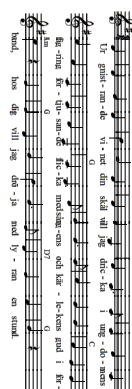

Zandahls kanon

1865 företar A.B. Zandahl ett publikt experiment med en undervattenskanon som blir ett stort fiasko. Frans Hodell skriver en text om händelsen till folklustspelet Andersson, Petterson och Lundström med melodihänvisningen: I gnistrande vinet...etc känd positivvisa.

*En ynkelig visa jag önskar att sjunga
med anda med själ och med kropp och med tunga
med hjärta med strupe med hals och med ton
om en som blev tokig i Zandahls kanon.*

1929

Skånska slott och herresäten

1929 har det gått 71 år sedan Ynglingens fantasi publicerades. Efter att visan Sandahls kanon tog över som bärare av melodin har den använts till många olika sångtexter. Det här året skriver Hjalmar Gullberg tillsammans med Bengt Hjelmqvist en text till Oscar Winges nyårsrevy. Melodihänvisning: Sandahls kanon

*På himmelen vandra sol, stjärnor och måne
och kasta sin fagrade glans över Skåne
på höga, på låga, på stort och på smått,
på statarens koja och ädlingens slott.*

Unglingens fantasi

Ur gnist - ran - de vi - net din skål vill jag dric - ka i ung - do - mens
fåg - ring för - tju - san - de flic - ka med sång - ens och kär - le - kens gud i för -
bund, hos dig vill jag drö - ja med ly - ran en stund.

1858

Ur gnistrande vinet din skål vill jag dricka
i ungdomens fågling förtjusande flicka
med sångens och kärlekens gud i förbund
hos dig vill jag dröja med lyran en stund.

Att sjunga den sällhet som bor i mitt sinne
så ren som den flyktade barndomens minne!
Men felar mig toner och darrar min röst
jag finner min styrka igen vid ditt bröst.

Då solen i väster sin strålkrona gömmer
på dig blott jag tänker, om dig blott jag drömmer
Var tindrande stjärna som börjar sitt tåg
sig avspeglar sin bild i den slumrande våg.

Om havet vi se i de lugnaste stunder
och skåda vi himlen båd' över och under
Din själ är den speglade blå ocean
och jag är den sjungande, döende svan.

Ej föddes en tanke mer ren än ditt hjärta
jag ser dig med oro och bortflyr med smärta.
Vid första ackord av din viskande röst
en ljusvingad ängel flög in i mitt bröst.

G Am
 O, le då! Ej längre jag klagar och gråter
 D7 G
 där borta vi snart blir förenade åter.
 C Am
 Jag lyss till din viskning och dricker med lust
 G D7 G
 din glödande kyss utur druvornas must.
 G Am
 Jag suckar med tårar och ropar med smärta
 D7 G
 kom åter du hulda till ädlingens hjärta!
 C Am
 Snart reder sig jorden sig åter till brud.
 G D7 G
 och lunderna klädas i grönskande skrud.
 G Am
 När du sjunker ned i den nattliga graven,
 D7 G
 då breddes ett ljusflor kring jorden och haven.
 C Am
 Farväl all min kärlek, farväl all min sång!
 G D7 G
 Vi träffas nog en gång, fast väntan är lång.

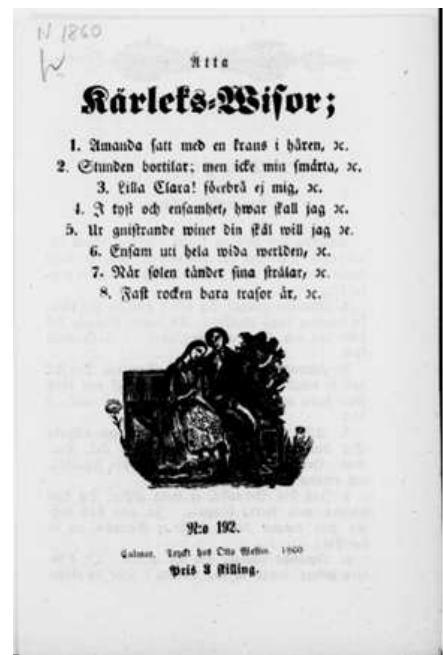
Ynglingens fantasi - bakgrund

Visan *Ynglingens fantasi* kom i tryck 1858. Den uppges i ett vistryck från 1860 vara författad av O.G Palin. men har enligt andra källor Gustaf de Vylder som upphovsman till texten. Melodin kan vara tysk (*källa saknas*). Visan blev mycket populär och kom att spridas som skillingtryck under många år.

Några år senare, i augusti 1865, företar mekanikus *Anton Bernhard Zandahl* ett experiment med en undervattenskanon. Det slutar med ett stort fiasko och blir faktiskt en visa över hela stan - och det är Frans Hodell som skriver visan *Sandahls kanon* till sitt lustspel Andersson, Pettersson och Lundström på Södra teatern. Melodihänvisningen han använder är: "*I gnistrande vinet... - känd positivisa*."

Även om melodin på sin tid uppenbart var mycket spridd - och sjungen av bland andra den berömda gatusångaren "Vackra Roosen" - blev det inte den ursprungliga texten som fick glädjen av att föra själva melodin vidare.

Från och med nu övertar Frans Hodells text *Sandahls kanon* ansvaret att föra melodin vidare. Det lyckas mycket bra!

Bilden visar ett skillingtryck från 1860 med Åtta Kärleks-visor. *Ur gnistrande vinet...* finns med som den femte visan.

Historien om Zandahls kanon

Sandahls kanon bygger på en händelse som inträffade den 14 augusti 1865. I dagspressen stod det att läsa om en märklig uppfinning, som allmänheten inbjudits till att beskåda vid Hammarbysjön i Stockholm.

Hammarbysjön

Undervattenskanon. Hr A. B. Zandahl har i ett program inbjudit allmänheten att den 14 Augusti åse ett experiment med en af honom uppfunnen undervattenskanon. Kanonen skall på 1000 fots afstånd under vattenytan sönderspränga en med tredubbel 1/2 tums jernplåt bepansrad båt. Experimentet utföres kl. 7 e. m. uti Hammarbysjön. Åskådarna samlas på vägen utanför Danvikstullen och på bergshöjderna deromkring. Kanonerna visas kl. 3-6 e. m. uti byggnaden vid landsvägen.

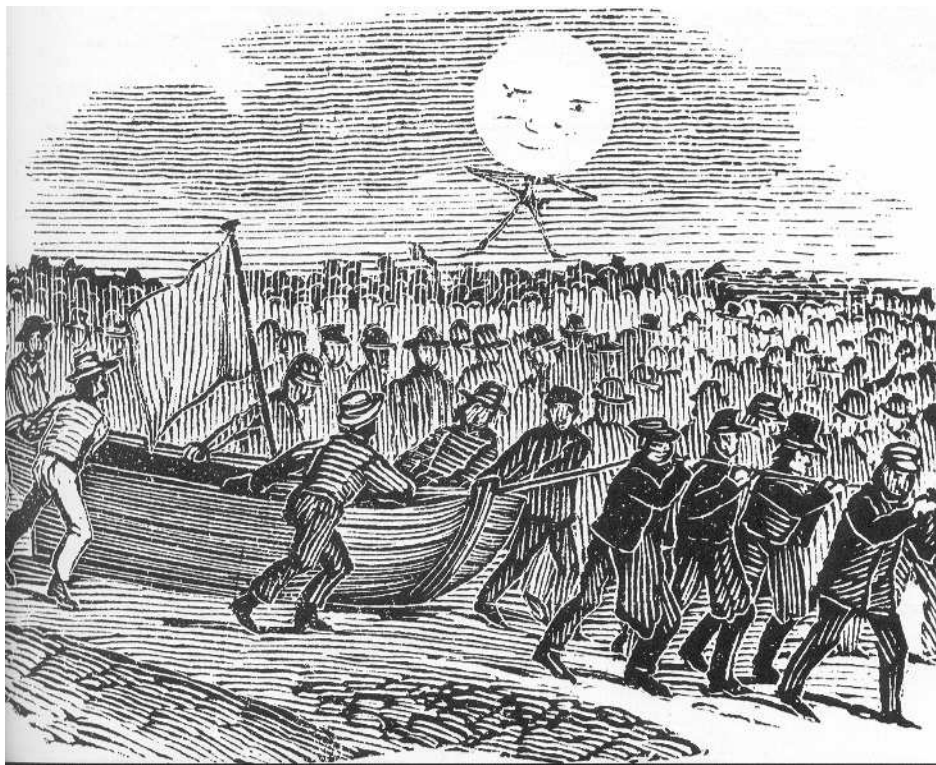
Undervattenskanon.

Hr A.B.Zandahl har i ett program inbjudit allmänheten att den 14 Augusti åse ett experiment med en af honom uppfunnen undervattenskanon. kanonen skall på 1000 fots afstånd under vattenytan sönderspränga en med tredubbel jernplåt bepansrad båt. Experimentet utföres kl. 7 e.m. uti Hammarbysjön. Åskådarna samlas på vägen utanför Danvikstullen och på bergshöjderna deromkring. Kanonerna visas kl. 3-6 e.m. uti byggnaden vid landsvägen.

Dagens Nyheter 14 Augusti 1865

Enligt en ögonvittnesskildring publicerad i Dagens Nyheter den 16 augusti var allt som allmänheten fick se en "gammal rutten båt med röd flagga som låg 4 à 5 tum öfver vattnet". Utöver det: ..."något som liknade en rund snusburk", som skulle vara själva spränganordningen.

Folkmassan kände sig lurad. Båten drogs upp ur vattnet och släpades "...från Lugnet utom Danviken, Tjärhofsgatan, Stadsträdgårdsgatan och Stora Glasbruksgatan framåt". De var på väg med båten mot Södermalmstorg, där Sandahl bodde. Polisen blandade sig dock snart i saken. Med soldater till hjälp kunde de bringa båten i lugn hamn ned i "jernvågen".

På begäran av Sandahl infördes följande dag ett tillkännagivande i Dagens Nyheter:

Tillkännagivande. Under det jag förliden måndags afton var sysselsatt med förberedelserna till det blifvande experimentet, behagade en otålig folkhop, som ej hade tid att vänta, uppdraga båten på land samt bortföra den långt från stranden. I följd häraf kunde sprängningen då ej verkställas, Nu kommer den hädanefter att ske blott för vederbörande och herrar, som mig gynant samt de som erhållit biljetter, på den dag allena för dem och herrar tidningsredaktörer kommer att tillkännagifvas, emedan dessa hafva medverkat till de dyra kostnaderna.

A.B. Zandahl

Andersson, Pettersson och Lundström

Lustspelet *Andersson, Pettersson och Lundström* i tre akter och sju tablåer är skrivet av Frans Hodell. Hodell var en av landets flitigaste lustspelsförfattare med drygt hundra olika teaterstycken. Stycket är ursprungligen baserat på komedin *Der böse Geist Lumpacivagabundus* av Johann Nestroy 1833.

Pjäsen inleds i trollens rike, där trollen slår vad om hur människorna klarar av att bära lycka och framgång. Tre gesäller väljs ut, den melankoliske Andersson, den fåfänge Pettersson och den fest-glade Lundström.

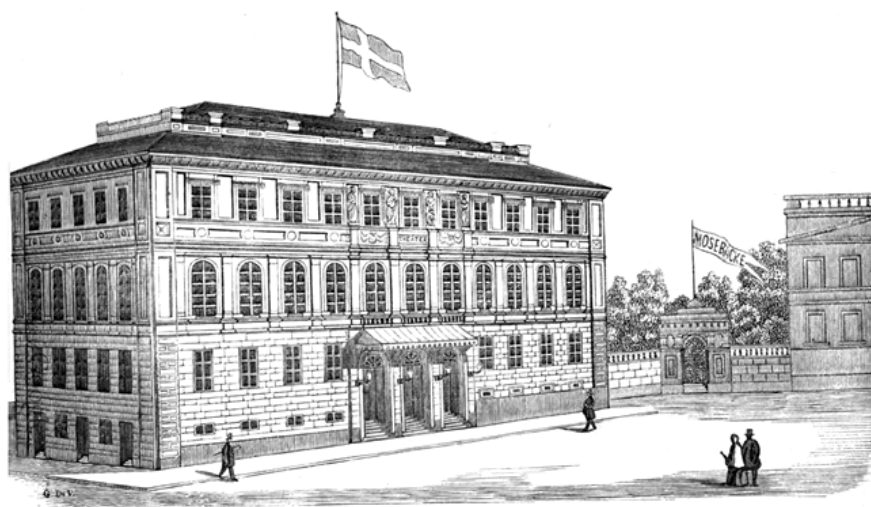
Lyckans gudinna Fortuna visar sig i en dröm och avslöjar vinstnumret i Hamburgerlotteriet. Vännerna vinner högsta vinsten och börjar leva i sus och dus. Andersson räddas av kärleken, de bägge andra förlorar allt de har fått.

Sens moral: Ingen lycka utan kärlek!

Sandahls kanon dyker upp i fjärde tablåns första scen som sång nummer tolv. Här finns melodi-hänvisningen: "I gniistrande vinet" etc. - känd positivvisa. Sången framförs av en positivspelare som efter framträdandet samlar in pengar i sin mössa.

Gustav Bergström som Pettersson,
August Warberg som Andersson.
Frans Hodell som Lundström.

Folklustspelet *Andersson, Pettersson och Lundström* uruppfördes på Södra Teatern i Stockholm 1865. Efter viss tveksamhet bland stockholmspubliken blev föreställningen en stor succé och spelades mer än 700 gånger under åren 1865-1912.

Tidsspegel

Människor har sjungit och spelat i alla tider. Det finns förstås inga ljudupptagningar och ingenting är upptecknat från allra äldsta tid. Först i slutet av 1800-talet kom tekniken att spela in tal och musik med hjälp av en fonograf.

Allt som sagts och sjungits innan dess är borta för all framtid. I dag kan vi bara föreställa oss hur det kan ha låtit när våra förfäder sjöng. Vaggvisor, kärleksvisor, sånglekar och sjömansvisor - allt fördes vidare genom muntlig tradition. Vi är själva länkar i kedjan när vi sjunger Bro, bro, breja, Ja, må han leva och Små grodorna.

Hur kunde en melodi som Sandahls kanon (eg. Ur gnistrande vinet) spridas över hela landet? Även om Andersson, Pettersson och Lundström var en succé var det ändå ganska få som faktiskt sett föreställningen. I mitten av 1800-talet fanns det förstås varken internet, TV, radio, gramfon eller ens fonograf. Så hur spreds visorna?

Svaret blir: Visorna spreds via skillingtryck och muntlig tradition.

Skillingtryck

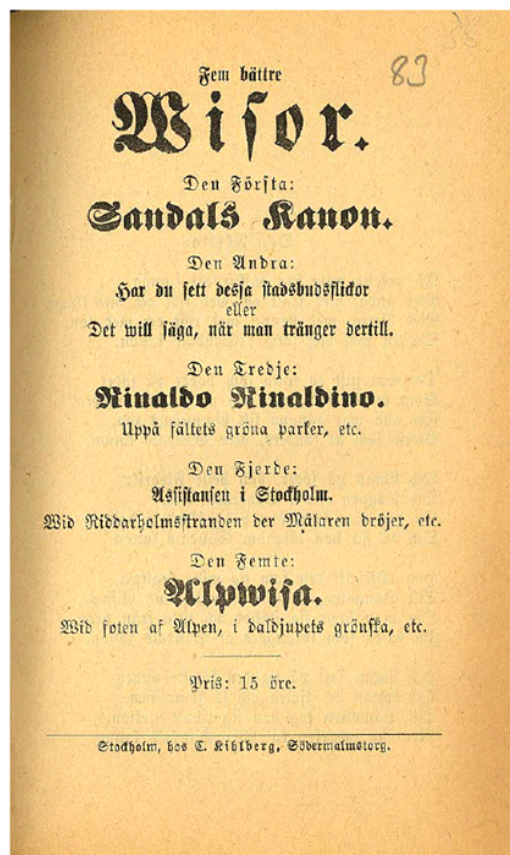
Ett skillingtryck var en liten tryckt skrift på några få sidor som länge kostade just 1 skilling. Skillingtrycken såldes av knallar och gårdsmusikanter som vandrade kring på landsbygden, på marknader och i städerna under många år.

Visor i skillingtryck är kända ända sedan 1500-talet och mer än 25.000 olika texter har dokumenterats! Skillingtrycken kunde innehålla texter av de mest skilda slag: bevaringsvisor, kärleksvisor, emigrantvisor och visor om sensationer och mörka öden.

Det fanns inga tryckta noter, men ofta stod en melodi-hänvisning till en visa som alla kände till. I annat fall fick man själv försöka komma på en melodi som gick bra ihop med texten!

I vårt fall är melodihänvisningen given:

Mel. Sandahls kanon!

Zandahls kanon

Text: Frans Hodell

Mel. Englingens fantasi

En yn - ke - lig vi - sa jag öns - kar att sjung - a med an - da och
 själ och med kropp och med tung-a, med hjär - ta, med stru - pe, med hals och med
 ton om en som blev to - kig i Zan - dahls ka - non.

1865

hon äf - vill jag den - ja med ty - en om stund

En ynkelig visa jag önskar att sjunga
 med anda och själ och med kropp och med tunga
 med hjärta, med strupe, med hals och med ton
 om en som blev tokig i Sandahls kanon

Det var just en flicka som bodde på söder
 som mistat båd' fader och moder och bröder.
 För alla var gångna till himmelens zon
 precis som åt fanders, herr Sandahls kanon.

Och flickan på söder hon hette Fredrika
 och plägade ofta i Dagbladet kika.
 En dag var hon inne hos hökarn i bo'n,
 och då fick hon läsa om Sandahls kanon.

Hon läste att den som sig ville begiva
 till Danviken skulle ett slughuvud bliva.
 Om blott man sig ställde och titta från bron,
 på båten som sprängdes av Sandahls kanon.

Och flickan satt på sig den sötaste minen
 och koftan och kjolen och så krinolinen.
 Och sedan till Danviken tog hon motion
 men såg varken båt eller Sandahls kanon.

Si, saken var den att mitt oppe i ståten,
 så kom själva fan och sig satte i båten.
 Och folket ju därför i land måste ro'n,
 sen gav de på båten Herr Sandahls kanon.
 När detta var gjort, börja' mängden att hurra
 och sedan så gick det precis som en snurra.
 Att bära framåt uti likprocession,
 hin håle och båten och Sandahls kanon.
 Men flickan hon stannade vid hospitalet,
 det var ju naturligt, när allt var så galet.
 Och ännu så står hon och tittar från bron,
 men slug blir hon aldrig på Sandahls kanon.
 Och denna här visan en smed haver diktat,
 som uti polisen för oljud har pliktat,
 för när han var ute och såg på kanon,
 så var han på kulan, den dumma kalkon.

Melodin

Zandahls kanon gör succé på Södra teatern tillsammans med lustspelet Andersson, Pettersson och Lundström. Melodin är lätt att memorera och uppbyggnaden gör också att det nästan är pinsamt enkelt att sätta egen, ny text till. Det är en helt färdig form som det bara är att stoppa in egna ord i!

Första och andra versraderna ger diktaren så kallade *kvinnliga rim*. Här har orden sin betoning på den näst sista stavelsen. Ofta är orden tvåstaviga, men inte alltid. Några exempel från Zandahls kanon: *sjunga - tunga, söder - bröder, visa - prisa, Fredrika - kika*,

Tredje och fjärde versraderna ger diktaren *manliga rim*.

Här ligger rimmet på sista stavelsen: *ton - kanon, zon - kanon, bron - kanon, kalkon - kanon*.

En ynkelig visa jag önskar att *sjunga*
 med anda, med själ och med kropp och med *tunga*
 med hjärta med strupe med hals och med *ton*
 om en som blev tokig i Zandahls *kanon*.

Den stora expositionen 1866

Mel. Sandahls kanon

^G Vad liv uti Stockholm på gator och torg ^{Am}
^{D7} från Djurgår'n och ända till konungens borg. ^G
^C Där vimlar av resande, stora och små, ^{Am}
^G och långa och tjocka som gapande stå. ^{D7} ^G

^G De svettas och springa från morgon till kväll ^{Am}
^{D7} som kyparepojkar på Rydbergs hotell, ^G
^C men veten, go' vänner, att det hör till ton ^{Am}
^G i landsorten att ha sett exposition. ^{D7} ^G

^G Och nog industrien går framåt ändå, ^{Am}
^{D7} ty mycket det finnes att skåda uppå, ^G
^C bland vagnar och pälsverk och båtar i mängd, ^{Am}
^G så ser man en skjorta och frack där upphängd. ^{D7} ^G

^G Peruker och mattor och smiden av järn ^{Am}
^{D7} från Atlas och Kockum, Bolinder och Waern ^G
^C och varje utställare har nu den tron, ^{Am}
^G att bli prisbelönt uppå exposition. ^{D7} ^G

^G Ack, människor här finnas av tusende slag, ^{Am}
^{D7} som man får bekika allt efter behag. ^G
^C Men flickorna, som exponera sig, de ^{Am}
^G ä' ändå det bästa som man kan få se. ^{D7} ^G

^G De gå där och skåda så glada omkring ^{Am}
^{D7} och drömma om fästmän och märkliga ting - ^G
^C att få se modellen på Zandahls kanon ^{Am}
^G de söka så ivrigt på exposition. ^{D7} ^G

G Am
 Nu slutar jag visan om folk och om liv
 D7 G
 då jag får dra veven på mitt positiv
 C Am
 men vill ni den lära, så köp den av mej,
 G D7 G
 den kostar på öret - singdudelidej.

G Am
 Och nog får ni skratta, det svarar jag för
 D7 G
 och strax blir författaren på gott humör.
 C Am
 Ni hör att den går på en trevlig ton
 G D7 G
 och handlar och rör sig om - exposition.

Industripalatset vid Industriutställningen i Kungsträdgården, Stockholm 1866.
 Molins fontän. Sveriges del av utställningshallen.

Lundström i ordenskapitlet

G Am
Allting här i världen vill Lundström studera,
D7 G
och en gång jag kom så att Japan dubblara.
C Am
Jag satte i land strax min lärda person
G D7 G
och blev bland snedögda en dekoration.

G Am
Mikadon fick snarliga nys om den saken
D7 G
han kalla´ mig dit och skrek: "aldrig jag maken
C Am
har sett till den men´skan, som står vid min tron.
G D7 G
Han tvärt skall vid hovet bli dekoration.

G Am
Sen sa´ han till mig, att i Japan ej sällan
D7 G
för oppositionen han svårt kom i fällan,
C Am
"Säg, Lundström", han bad, "vet du någon reson?"
G D7 G
Hm! svarade jag, "*lite dekoration.*"

G Am
Mikadon mig skänkte en lysande titel,
D7 G
och jag konstruera´ ett ordenskapitel.
C Am
Där slängdes små stjärnor till alla slags hjon,
G D7 G
och man blev förtjust av sin dekoration.

G Am
Grossörer, som gjort uppå börsen sin lycka,
D7 G
vi läto med lysande bandstumpar smycka,
C Am
och präster, som gingo i stum procession,
G D7 G
ja, de fingo också en dekoration.

G Am
Och prutade någon uppå apanagen
D7 G
vi visste att knipa strax den personagen.
C Am
Och märkvärdigt nog blev det annan en ton,
G D7 G
när bara en Liss fick en dekoration.

G Am
 Mikadon han hade små inklinationer,
 D7 G
 fast såsom bulvaner där bruktes - baroner.
 C Am
 Men tröt det då pengar för slik en person,
 G D7 G
 en rik släppte till mot en dekoration.

G Am
 Vi slungade stjärnor till män utav värde,
 D7 G
 till krigsmän och gamla förtorkade lärde,
 C Am
 hos damerna sökte vi inplanta den tron
 G D7 G
 att bäst var en karl med en dekoration.

G Am
 Och det mer än annat tog skruv kan ni tänka
 D7 G
 ty aldrig en fru mannen frid ville skänka,
 C Am
 förr än han bortlade sin opposition
 G D7 G
 och svor oss sin tro vid en dekoration.

G Am
 I Japan på så sätt kom lugn till att gästa,
 D7 G
 och jag kunde tronen så säkert befästa,
 C Am
 ty muckade någon, så klämde där skon,
 G D7 G
 att han blivit utan en dekoration.

G Am
 Ett råd nu, monarker, vill Lundström er giva:
 D7 G
 har bråkigt ni hemma, till mig ska' ni skriva.
 C Am
 I Sverige och Japan min enkla person
 G D7 G
 lärt inse vad vikt har en dekoration.

Karl August Frisk
 Snickaregesäll

Lundströms erfarenheter i Amerika *Mel. Sandahls kanon*

I Stockholm på "Tennknappen" satt jag och titta
och trodde att kopporna skulle mig smitta.
Då tänkte jag: "Lundström, ditt koleralik!
ta´ du och slink över till Grants Republik."

Så fick jag biljett och en plunta på fickan,
(Den sista som hjälp mot den elaka hickan)
tog avsked av krögarn och blek som ett lik
satt´ kursen direkte på Grants Republik."

Jag visste att Pettersson konditionera´
i New York och gjorde syrtuter med mera.
"Vassera!" jag tänkte. "Du glada fysik,
dig ska jag ta rätt på i Grants Republik."

Och se´n kan man tänka att "Pettersson undra"
och vart uti synen "så flat som en flundra"
när Lundström dök opp i hans fina fabrik
med ränsel och knölpåk i Grants Republik.

Så frågte han mej om jag ville ha "lager",
men jag svarte: "Sällan. En kallsup jag tager."
Så bjöd han på whisky. Den drog som en spik,
och jag fatta tycke för Grants Republik.

Men Pettersson skratta´ åt ränseln och påken.
Och bad jag´ en vänligt: "Dra du för hin håken!
om var och en yankee ...s ä´ lik,
behövs nog en knölpåk i Grants republik."

Jag kom till Chicago med tåget i höstas
den tiden då här skulle väljas och röstas.
Jo, då, ska´ man tro var här väsen och skrik,
men det hör till pjäsen i Grants Republik.”

På kvällen förstås, var jag lite på ”kulan”,
och ”sejdvåken” kändes så hal under sulan.
Man bliver så livad för all politik,
när man är ”på kulan” i Grants Republik.”

På ”klubben” hölls ”massmöte”. Dit jag mig kryssa
och bad ”presidenten” på örat mej kyssa.
Han går som han slukat en 10-tums spik,
se´n han börjat tulla i Grants Republik.

Där satt våra ”ledare”, likaså dumma
som Petterssons ”ledare” - fast ej så stumma.
De pustade väder (*hoc est*: politik),
se´n mådde de illa i Grants Republik.

Och ”folket” stod tyst, medan ”ledarne” talde,
och menlöst de tjockaste ankrona svalde.
Men jag miste smaken. Min klena fysik
är visst inte skapad för Grants republik.

Och när jag en stund stått och grubblat på saken,
så tog jag en ”knorr” för att skölja ned smaken.
Se´n kryssa´ jag ut med en annan klassik
och titta på gasen i Grants republik.

^G Logis fram på natten fick jag i en ^{Am} finka,
^{D7} för jag var så säll att jag knappt kunde ^G blinka,
Och dagen därpå stod jag, ^C blek som ett ^{Am} lik,
^G och trampade lera i ^{D7} Grants ^G republik.”

^G Se´n dess har jag gått här i staden och ^{Am} supit
^{D7} och ofta den satans polisen mej ^G nupit,
för ^C *språksinne* finns ej i Lundströms ^{Am} fysik,
^G men ^{D7} *påksinne* fick han i ^G Grants republik.

^G Men nu har jag tröttnat på hela ^{Am} kommersen,
^{D7} för rocken den sjunger på ^G sistaste versen
och flaskan ä´ tom, och ett ^C ynkeligt ^{Am} skrik
^G hörs jämt ur min mage i ^{D7} Grants ^G republik.

^G Jag tror, jag ska fara te ^{Am} kejsarn i Kina,
^{D7} där får man kinesa på ^G bolstrarna fina
och dricka ^C cliquot af ^{Am} Kinanders fabrik
^G och må som en ^{D7} gök mitt i ^G Grants republik.

^G Om här man begär ett stop ^{Am} brännvin ”på krita”,
^{D7} så tror var och en, att man vill honom ^G ”chita”
och arbeta ska man, om man vill bli ^C rik ^{Am}
^G Nej, jag tar min hand ifrån ^{D7} Grants ^G republik!

Strikevisa

melodi: Sandahls kanon

Ur Söndags-Nisse Strix den 5 november 1871

^G En ynkelig visa jag önskar att ^{Am} sjunga
^{D7} om något som rör både gamla och unga.
^C En feber, som kallas, om ej jag minns fel, ^{Am}
^G för strejk eller strike - va' tycker ni väl?
^G Den febern den kommer precis som ^{Am} koleran,
^{D7} men piller och droppar kan inte kurerá n. ^G
^C Och får man den febern till kropp eller själ, ^{Am}
^G så dör man därefter - va' tycker ni väl? ^{D7} ^G
^G När han kom till Sverige, den listige räven, ^{Am}
^{D7} fick murargesällerna släng utav slevén. ^G
^C Men se'n de i Tyskbagarbergen fört gräl, ^{Am}
^G så friskna man de till - Ja, va' tycker ni väl? ^{D7} ^G
^G Men *striken* var dock inte nöjd med beskede', ^{Am}
^{D7} han tog timmermännena med på ett bräde - ^G
^C och fick, såsom svar uppå allt sitt krakel, ^{Am}
^G goddag, kära yxskaft. Va' tycker ni väl? ^{D7} ^G
^G Till sotarna febern se'n började vända, ^{Am}
^{D7} och det var det svartaste dåd som kan hända. ^G
^C Väl i deras öde polisen tog del, ^{Am}
^G men två dogo sot-död. Va' tycker ni väl? ^{D7} ^G

Om Hjert och Tektor

Hjoberg
Mel. Sandels kanon

Till varning för gamla och varning för unga
om Hjert och om Tektor mig lyster att sjunga
för alla som nu vilja höra uppå
historien om dessa missdådare två.

Som stallbröder följde de ständigt varandra,
men på dygdens vägar de vill ej vandra
De bröto, dess värre, mot alla Guds bud
och fruktade icke en hämnande Gud.

De stulo i kyrkor, palats och i kojor
och grepos och slogos i band och i bojor.
Omsider begingo de blodiga dåd,
och sedan de bådo förgäves om nåd.

De törstade efter blodspenningar bara
och lade för människor ut mången snara.
Berusande sig på den närmaste krog,
de drogo att mörda i kolsvarta skog.

Så vana att lagar och rättvisa håna
de gingo att posten på landsvägen råna
och där for herr Upmark med körsvennen fram
då plötsligt två mördande skott han förnam.

De bovarna båda gevären ha riktat
och så mot de resande kallblodigt siktat
och där lågo offren med blödande sår,
till dess att de lade som lik uppå bår.

Och efter de grymma och gräsliga morden ^G
missdådarna funno ej frid här på jorden. ^{Am}
De irrade kring ifrån morgon till kväll, ^{D7}
till dess att de grepos och sattes i cell. ^G

Nu dömde dem lagen att uppå schavotten ^G
med livet försona de gräsliga brotten; ^{Am}
ty så står det skrivet ännu i vår lag - ^C
till döden de fördes på Sankt Eriks dag. ^{D7}

Så modig Hjert sågs fram till stupstocken ila, ^G
där huvudet föll för skarprättarens bila. ^{Am}
Men Tektor han gick med en vacklande gång - ^C
för honom var vägen den sista så lång. ^{D7}

Och folket, som kommit, det såg och det ryste, ^G
när bödlarnas bilar i majsolen lyste. ^{Am}
Ja, vid denna hemska och fasliga syn ^C
Där dånade mången som fallen från skyn. ^{D7}

Ifrån den församlade människoflocken ^G
framrusade kvinnor och män till stupstocken, ^{Am}
att hämta och dricka de halshuggnas blod, ^C
som flutit i strömmar och bildat en flod. ^{D7}

Så hava de slutat de brottslingar båda, ^G
som världsliga makten ej ville benåda, ^{Am}
men vilje vi hoppas att, trots deras dåd, ^C
hos konungars konung de nu funnit nåd. ^{D7}

En sorgelig visa
Om hustrun som bet näsan av sin man

1882

En ynkelig visa jag börjar att sjunga,
ja, lyssna nu till den båd' gamla och unga:
Den handlar om skomakarmästarn herr Kort
som fått sig en hustru av argaste sort.

Herr skomakarn läste en dag uti bladen
annonser så långa om opramaskraden;
Han tänkte: I afton på "maskis" jag går,
om också Agatha sig gallfeber får.

En dominodräkt hos fru Hellman han hyrde,
en lösnäsa köpte och sedan ha styrde
till nya teatern att roa sig fritt
då nu från allt gräl och allt bråk han var kvitt.

Och här var en fröjd ibland masker så sköna
ja, aldrig i livet skomakarn fått röna
vad nöje maskraderna dock kunna ge
och Agatha han glömde så lätt ett-tu-tre.

Skomakarn blev yr hur han svängde och skolka
så valsade han då man spelade polka
och när som de andra små valsstegen tog,
han dansade polka så att det förslog.

Och törstig han blev utav hettan och dansen
men fastän han drack han ej mistade sansen
men benen de blevo så mjuka till sist
att knäsvag han kunde benämnas helt visst.

Maskraden var slutad; - och livad och glader
nu vankar han hemåt. Men mildaste fader!
I dörren Agatha där står på lur
och öser ut ovett en hiskelig skur.

Skomakarns humör var dock friskt utav ruset
och modigt han nalkades hustrun med ljuset
Och sade: "Agatha, jag är dock din man,
säg är jag det icke, du kvinnotyrann?"

"Du ömkliga pyssling, du trasiga fula,
som plägar om nätterna vifta och drula,
åt dig skall jag visa vem riktigt det är,
som skickets och ordningens styresman är."

Så sade Agatha, och toffeln hon svängde
kring skomakarns öron, som slutligen hängde
likt hackade biffar, ty gumman hon var
så rask och så tapper just som en husar.

Skomakarn var argsint - det blev han ej gärna,
och hade ej vågat, men aftonens "stjärna"
i sådant humör nu försatte vår man
att gumman sin herre och mästare fann.

I toffeln han tog för att hejda sin sköna
i "ömhetsbevisen" han nogsamt fått röna
och just då han höll henne fjättrad hon fann
på oråd att bita i näsan sin man.

Skomakarn han dånar, - vad kunde han mera? -
och hustrun begynte sig nästan genera
allt över att äga en näsalös man
och därför till läkarn så skyndsamt hon sprang.

Och läkaren kommer. Han ser invaliden,
som stupat i blodiga äktenskapsstriden.
Han känner på näsan - den avbiten är!
”Det hugget är svårt; här blir mycket besvär.”

Så säger herr doktorn. Men plötsligt han finner
att alls intet blod ifrån nästippen rinner,
och då med hans forskning än vidare gått
han finner - en avbiten lösnäsa blott.

Skomakarn ur dändimpen äntligen vaknar
och finner att intet, alls intet han saknar
ifrån sin så lilla och dyrbara nos,
och gladlynt han klappar sin ”taggiga ros”.

Mina flammor

Jag hade en flicka och hon hette Greta
men räknas hon kunde ju ej till de feta,
ty hon var så smal och så torr som en stång,
och därtill så var hon minst tre alnar lång.

Och därför så henne jag genast boykotta
och skaffa i stället en, som hette Lotta.
Men om jag nu tyckte att Greta var smal,
så liknade Lotta en uppstoppad val.

Och snart var jag färdig från Lotta att smita
och slog mig så ut för en som hette Brita
men när allt gick omkring så hon snedögad var
och hade mustascher precis som en karl.

Så träffa jag händelsevis uppå Alma,
men herre min je, hon strax börja mig kvalma
ty hon hade löshår, löständer, lösbröst
ja, allting på henne det tror jag var löst.

Men så fick jag syn på en söt liten gräbba,
som hette, va' tror ni? Jo, hon hette Ebba.
Men när jag anmälde mej sa hon tvy f-n
ej ens i min vedbod jag vill inte ha'n.

Men nu står jag ensam, ej någon vill höra
på mej och jag vet inte vart hän det bära.
Jag tycker att Greta hon är alltför smal.
Då tar jag väl Lotta så tjock som en val.

När folket tullas!

1888

Om tullen en visa jag nu skulle sjunga,
just nu när tullfloden har börjat att gunga,
ty *nu* skall man "knipas" - och med en motion
"Man" tullar och knappar in *folkets* rantion.

En ny ministär vi nu nyligen fått -
fast därmed det gick dock tämligen smått -
och sedan "till striden" man genast slog ann':
Att allt var så billigt - det gick ju ej ann'!

Motioner det "väcktes" från morgon till kväll,
och sedan i sängen - så lycklig och säll -
i drömmar man jublar och fröjdas så glatt,
se'n tull uppå brödet man äntligen satt.

Och *folk* och *regering* nu skola försonas -
men priset på *brö'et* det får icke skonas,
ty *då* skulle bagar'n ju svälta ihjäl
och av var *patron* - det ej finnes en själ!

Och i telefon man ej mer nu får skvallra -
ty tull man vill ha uppå orden som "dallra"!
På fröknar till sist man nog ock lägger tull
ty annars de pri(n)sas - med hår och med hull.

Med pratet ej längre jag törs hålla på;
se saken är den, att jag tull ock kan få -
och därför tror jag, att genast jag kilar
tills stormen den kommer med uddiga pilar.

Waxholm i fara

1871

Nyss läste vi alla i allmänna bladen
om krigiska lekar vid Waxholm; i staden
den lilla med kojor en ruta ej sprack,
fast det emot fästningen gjordes attack.

Ett budskap förkunnade ändock, o fasa!
att fästningen klena var färdig att rasa,
förty att den plötsligen råkat i brand,
och hr kommandanten, han vred nu sin hand.

De krutgubbar svoro och darrade alla,
då hördes en simpel sergeant dem befalla:
"Vi inställa elden, jag ansvaret har"...
och Waxholm var räddat - *det står ännu kvar!*

Gen´ralerna tyckte ej om den kampanjen,
men hämtade tröst i den ädla champagnen.
Om fästningen sägs nu från zon och till zon:
"Den tål varken Krupps eller Zandahls kanon."

Och skulle vi mötas av fiendens skara,
kan Waxholm blott ett: att sig icke försvara;
och *flottan*, vårt hopp i den kritiska stund,
den sjunker, om icke hon sättes på - grund!

G Am
 Välkomna, välkomna vi hälsa Er alla
 D7 G
 att i ha'n gått hit må förståndigt vi kalla
 C Am
 och därför vi hälsa, som sagt en och var
 G D7 G
 oändligt välkommen till denna basar.

G Am
 Vi hava försökt att här göra vårt bästa
 D7 G
 för att kunna roa och pungslå vår nästa.
 C Am
 Åt storkovan glär sig basarkomitén
 G D7 G
 det kommer att gagna goodtemplaridén.

G Am
 Av alla de nöjen som härute finnes
 D7 G
 det är ju knappt möjligt att hälften ej minnes.
 C Am
 Dock må vi försöka besjunga en del
 G D7 G
 allt uti en visa till handklavers-spel.

G Am
 Tombolan där framme har vinster i massa.
 D7 G
 Som alla till nytta och nöje kan passa.
 C Am
 Betala "tolv skilling", på veven man drar.
 G D7 G
 och ni får ett minne från våran basar.

G Am
 Om lust finns att *fiska* försök då att meta
 D7 G
 i dammen finns fiskar så stora och feta,
 C Am
 ej maken Ni metat i all eran dar
 G D7 G
 det nappar så duktigt i *dammen* vi har.

G Am
 Och *Rättvisan* sedan, som alla ju prisar,
 D7 G
 försök den god vänner och säkert den visar
 C Am
 och ett vill jag nämna, den ingen bedrar
 G D7 G
 släng visaren bara, strax saken är klar.

^G Om törstig ni bliver, finns bot för den saken ^{Am}
^{D7} vi ha *Läskedrycker* så goda till smaken ^G
 och *Kaffe* den bästa av drycker på jord ^C ^{Am}
^G samt *Saft* som av alla berömmes för god. ^{D7} ^G

^G I *Skjutbanan* bör Ni i skjutning er träna, ^{Am}
^{D7} så att Ni blir skicklig vårt fosterland tjäna ^G
 och den blir nog hållen som duktiger kar' ^C ^{Am}
^G som pricken kan skjuta på denna basar. ^{D7} ^G

^G Ack hör på musiken hur härligt den klingar ^{Am}
^{D7} till sällare zoner på tonernas vingar ^G
 den för oss, ty *Messingsmusiken* det är ^C ^{Am}
^G som räkna vi får för "tongivande" här. ^{D7} ^G

^G Och *Kondis* med tårtor och bakelser fina ^{Am}
^{D7} Er önskar få räkna bland kunderna sina ^G
 sen fråga de små och Ni genast får svar ^C ^{Am}
^G "Köp bakelser åt oss på denna basar" ^{D7} ^G

^G Om tiden Ni följer - och det bör Ni göra - ^{Am}
^{D7} Ni korrespondenser per *Vykort* skall föra ^G
 och sådana, billiga, fina som här ^C ^{Am}
^G ej finns att få uti annan affär. ^{D7} ^G

^G Och *Dansbana, Käglor, Ringkastning* m.m. ^{Am}
^{D7} som vi icke nu kunna specificera, ^G
 här finnes - Glöm icke att Ni kommit hit ^C ^{Am}
^G för att Eder fröjda och roa med flit. ^{D7} ^G

^G Och nu, kära vänner, båd gamla och unga ^{Am}
^{D7} må denna här visan Ni köpa och sjunga. ^G
 Ja må'n I den köpa och gömma en var ^C ^{Am}
^G till minne av denna goodtemplarbasar. ^{D7} ^G

Visa om riksdagsmannabalen lite
här och där och om högerens
fullständiga fiasko och vänsterns
lysande seger i Malmö år 1905

Nisse L.
Mel. "Sandals Kanon"

En visa jag ska´ nu så ljudeligt gala
om huruleds högern nu är på det hala,
det är så man kan både gråta och mer,
ty vart man än kikar ej räddning man ser.

Pär Pärsson som strejklagen födde till världen
man vore väl skyldig den tacksamhetsgården
men herre min ge det gick galet till sist
han damp som en torsk för en socialist.

I Oxie, Skytts var det spänning vid valet
och kors i Kristianstad vad det där gick galet,
man kiva och bråka av självaste fan
om målaren Lindberg och herr Mårten Dahn.

Herr Kristiernsson och Sommeliuss stredo
om riksdagsmandatet och vore ju redo,
men ack det blev klagan och gnisslan och sorg
ty "Lukas" blev riksdagsman i Helsingborg.

I Stockholm där kungen får stolt presidera
men socialisterna vilja regera
för högern det riktigt åt helsike gick,
ty vänstern erövrade lätt alla trick.

O Malmö, O Malmö, du stolta, du sköna
du ligger så lugn som en värpande höna,
men den som påstår att du ej följer med
är skapt uti nacken som Skruflösa smed.

Nej här gick det hett till det ska' ni få höra
här ställdes ju till en förskräckelig röra
men striden den stod om jag tror dock till sist
en brännvinspatron och en socialist.

En tidning som visste hur hon ville ha det
det var ju egentligen Skånska Dagbladet,
men hur hon i vända sig formligen vred,
så fick hennes lista dock ej vara med.

Den tidning som kacklade in i det sista
för högerns så feta och präktiga lista,
hon gjorde fiasko också med besked
och därför i grämsle hon ock sig vred.

Arbetarna gnodde och gnodde och gnodde
och uppå sin seger de även ju trodde
och listan de stredo för segra med glans
den andra kom med nästan blott som en svans.

På somliga ställen det hänt har så galet
att man överklagat utgången av valet
men kors i Kristianstad det värre blir då
om det blir fiasko vid omval också.

Pensions-visan

Mel. Sandahls kanon

En begrundansvärd undervisning om nyttan avpensioner för stora och små

G Am
Pensioner man slösar ju jämt på de store,
D7 G
och därför jag önskar att mäktig jag vore,
C Am
ty allt se´n min ungdom jag levat i tron,
G D7 G
att gamla som unga behöva pension.

G Am
Pension för de unga är alltid nödvändigt
D7 G
och särskilt för mödrarna mycket behändigt,
C Am
pension för de gamla dock älskar jag mest,
G D7 G
ty alltid i livet - kontanter är bäst!

G Am
Napoleon den förste, han blev pensionerad,
D7 G
och på St:Helena - fast instängd - logerad!
C Am
Om Bismarck blir gammal, nog väcks då motion
G D7 G
att han skall begåvas med furstlig pension!

G Am
Ja, chefer, majorer, kaptener, genraler
D7 G
pension ju bekomma, som lyfts i qwartaler,
C Am
men har ni väl hört att en man ur skvadron
G D7 G
bli´t hugnad av staten med dräglig pension?

G Am
Nej, ingen har tänkt på pension för soldaten,
D7 G
han knappast har kunnat förskaffa sig maten,
C Am
ty se´n han i tjänsten bli´t gammal och slö
G D7 G
man låter den stackarn i fattigdom dö.

G Am
Min pappa var en utav hjältarnas skara
D7 G
som skulle mot Ryssen vårt Svea försvara.
C Am
hur gick det väl, tror ni, med far min´s pension?
G D7 G
- Precist - som i visan - med Sandahls kanon.

Jag skulle kanhända en sångare blivit
och stora konserter för publikum givit,
om endast man far min had' givit pension
ty då nog hans söner fått edukation!

Och världen är full utav stora exempel
hur armod och sorger ha intryckt sin stämpel
för mången för övrigt rätt duglig person,
blott därför att fadern ej hade pension!

Men länge behöves ej härom orera,
fast nog finns det tusen bevis, om ej flera,
att krigarn bör tryggas mot sorger och nöd
och icke på gamla dar tigga sitt bröd.

Och därför när "tallriken" kommer till Eder,
låt händerna dyka i fickorna neder!
Om litet, det ta's dock med acklamation,
ty allt blir till nytta för truppens pension.

Murarhantlangerskornas strejk melodi: Sandahls kanon

Den 5 juli 1888 strejkade murarhantlangerskorna på ett bygge på Fleminggatan i Stockholm.

^G Vi ^{Am} murarhantlangerskor strejkat som männen
^{D7} och nu ha vi segrat som även I ^G kännen,
först avslogs vår bön om förhöjning ^C men så ^{Am}
^G behagade man att tillmötes oss gå. ^{D7} ^G

^G I början man trodde att vi voro svaga ^{Am}
^{D7} men kvinnornas svaghet är endast en saga. ^G
Beslutsamhet finns det och handling och mod ^C ^{Am}
ja, det finns en kraft som är kärnfrisk och god. ^G ^{D7} ^G

^G Vi ^{Am} tillhöra arbetets torftiga kvinnor
^{D7} men äro väl ej som de svarta slavinnor ^G
Vi leva i "frihetens stamort" och där ^C ^{Am}
man lön för sitt arbete rättvist begär. ^G ^{D7} ^G

^G Då vi bära dagarnas hetta och tunga ^{Am}
^{D7} på torget vår mening vi fritt ut må sjunga. ^G
En stubb är så god som en stövel minsann ^C ^{Am}
och fanns ingen kvinna så fanns ingen man. ^G ^{D7} ^G

^G De kjortlar som visst icke äro av siden ^{Am}
^{D7} de duga förvisso i dagliga striden ^G
i dagliga kampen mot brist och mot nöd ^C ^{Am}
i kampen för rättvisa, frihet och bröd. ^G ^{D7} ^G

^G Se, kinden är brunstekt, av solen jag bränd är ^{Am}
^{D7} vi ha ej som fröknearne snövita händer ^G
ack nej, men de duga för hantverket än - ^C ^{Am}
kamrater - nu skola vi långa igen. ^G ^{D7} ^G

Margarin-visa

En ynkelig visa jag önskar att sjunga
på känd melodi för båd' gamla och unga,
och ämnet för visan berör industrin:
en omtuggad vara som näms margarin.

Si, saken var den att man börjat fundera
på något, som kunde för smöret passera
och bli mer billigt för ekonomin -
då uppfann ett slughuvud just margarin.

Och läkare påstod att varan är präktig,
men bonden och prästen, i skrifterna mäktigt
de tro att det görs av en avgrundsmaskin,
det rysliga sattyg, som näms margarin.

Ja, bonde och prostfar de mista humöret,
ty båda ha "kommit sig upp uti smöret";
de göra grimaser och sticka som bin
så snart någon vill föra in margarin.

För den skull nu riksdagen varan förbjudit
och gubbarnas visa i samklang så ljudit:
"du ädela smör och förgyllande skrin!
Du fyller vår plånbok, men ej *margarin!*"

Var starkare nu, fastän mager är pungen,
att köpa den dyraste varan blir tvungen.
Och luft får man sluka, ja fin, riktigt fin,
men fan ska' ta' den, som förtär margarin!

Den allra-nyaste visan....

Mel. Sandals kanon

...om det sorgliga dråpet vid Sahlgrensbron i Göteborg, Lördagen den 21 juni 1890,
då Johan August Liljedahl med ett revolverskott dödade Julius Andersson.

G Am
Om Liljedahl, dråparen vill jag nu sjunga,
D7 G
en visa, så sorglig, för gamla och unga
C Am
om hur han, vid Sahlgrensbron, helt kort och gott
G D7 G
uti en medmänniska satte ett skott.

G Am
Så glad från Amerika nyss kom han åter -
D7 G
nu sitter han ensam i cellen och gråter
C Am
istället för att, såsom välkommen gäst
G D7 G
hos hustrun fått fira sin Midsommarfest

G Am
I årena tre hade han måst försaka
D7 G
den husliga sällheten här hos sin maka -
C Am
nu kom han till fäderneslandet igen
G D7 G
med hopp om på nytt få omfamna sin vän.

G Am
Men först ville han sig en smula förnöja
D7 G
och roa sig smått, därefter kom han att dröja
C Am
sig kvar över natten uti Göteborg
G D7 G
därav blev hans glädje förvandlad till sorg.

G Am
Han tyckte, att han hade råd till att festa
D7 G
och därför beslöt han att värdshuset gästa
C Am
han tog sig ett glas - ja, han tog sig väl två -
G D7 G
drack kanske en skål för sin gumma också.

G Am
Helt ensam han så många bägare tömde
D7 G
i glädjen och ruset sin gumma han glömde
C Am
han ville ha sällskap vid glaset förstås
G D7 G
har bara man pengar kan "vänner" väl fås.

G Am
Så träffar han en som han alls inte känner;
D7 G
de dricka, men bliva ej alls några vänner
C Am
den okände vill till på ett ölställe ned
G D7 G
men därom vill Liljedahl ej vara med.

G Am
När Liljedahl sedan ej mer ville bjuda
D7 G
då börjar den andra av vrede att sjuda
C Am
ett ord ger det andra och Liljedahl får
G D7 G
ett vådeligt slag som till mark honom slår.

G Am
Han reser sig upp och från platsen försvinner
D7 G
den okände dock honom följer och hinner
C Am
vid bron, där han svärjer och hotar så vred,
G D7 G
fast Liljedahl ber att få vara i fred.

G Am
Då likväl den okände fortfar att rasa,
D7 G
tar Liljedahl - blott för att injaga fasa
C Am
och skräck hos den andre - revolvern i hand
G D7 G
och så på förföljar'n han siktar ibland.

G Am
Med vapnet i handen han hotar att skjuta
D7 G
om fienden icke sin hetsjakt vill sluta
C Am
men denne framrusar, i ilskan, så brått
G D7 G
och just i detsamma, så smäller ett skott.

G Am
Den skjutne, han synes nu vackla och falla
D7 G
en folkhop sig samlar och hämndropen skalla
C Am
”En människa skjuten! Tag mördaren fast!”
G D7 G
Han flyr från det blodiga stället, med hast.

Och folkmassan skyndar att honom förfölja
ej finnes en vrå som den arme kan dölja
det inser han snart och stannar och ger
sig godvilligt fången - han räddning ej ser.

Han häktas och strax blir i bojor han slagen
och snart blir han även för rätta framdragen
och dömd blir han säkert för detta sitt brott,
som orsakat fasa i koja och slott.

Ja, straffet skall, rättvisligt nog honom hinna
men må man betänka - ja, må man besinna
hur han utav motståndar'n anfallen blev
och hurusom denne till brott honom drev.

Dock, detta kan icke som ursäkt betraktas
men gör dock att Liljedahl ej kan föraktas:
Vi måste med medömkan skänka en man
som så blivit brottsling och fånge, som han.

Flordet på Kommendörsгатan

Karl August Frisk
melodi: Sandahls kanon

Hur litet man nu sätter värde på ^{Am}livet
^{D7}det visar ju Mörner och Wykman och ^Gkniven
 och Snickare-Kalle som ^Cdödande ^{Am}skar
^Gen ^{D7}menniska som ^Gnamnet Andersson bar.

Uppå ett Kafé de just träffades samman
de började där mycket fredligt i gamman
de drucko sitt öl och de tog sin pris snus
och Kalle sig fick liten början till rus.

Men bäst som de sutto vid glaset och prata
så började Kalle på Andersson gnata
ty Andersson skyldig sen årtal var
till Kalle en slant av det minsta man har.

Om blott tio öre de började träta
så lite kom Kalle att sansen förgäta
han hota´ med stryk och han grälade gällt
men Andersson svara ej heller så snällt.

Sen skildes de åt men hos Kalle av gnatet
 uppblossade genast förtärande hatet
 och hämnas han ville den futtiga slant
 tyvärr blev hans hämnd dock en smul' för bastant

På Kommendörsgatan han Andersson mötte
och genast mot honom då Kalle sig stötte
i luften syns kniven och genast man hör
hur Andersson ropar: "Ack Herre, jag dör!"

Karl Björnlund nu genast sågs modet dock tappa^{Am}
och skyndade sig från den mördade schappa^G
det rysliga snittet som Andersson fått^{Am}
det rakt genom halsen så dödande gått.^G

Det samlades folk ifrån öster och söder^{Am}
men ingen kan hjälpa att mannen förblöder^G
och ingen vill hjälpa polisen i hast^{Am}
att få Kalle Björnlund, den flyende, fast.^G

Man sökte i landet, man sökte i staden^{Am}
och långa haranger man skrev uti bladen^G
men Snickare-Kalle stod icke att få^{Am}
fast kniven han brukat man hittade på.^G

Ty på ett Kafé hade Kalle den lämnat^{Am}
sen han likväl först hade sälja den ämnat^G
han var liksom rädd för det vapen han fört^{Am}
med vilket ett människoliv han förstört^G

En dag uti Gävle gick Kalle i fällan^{Am}
ty brottslingen undgår sitt öde så sällan^G
men därför hade han ökat sitt brott^{Am}
och stulit en klocka som skåda han fått.^G

Karl Björnlund dock syntes ej vidare ängslad^{Am}
fast ofta förut han också varit fängslad^G
Hans samvete tycktes ej oroligt alls^{Am}
fastän han skar av Murar-Anderssons hals.^G

^G Men uti den saken syns pengarnes ^{Am} värde
^{D7} ett liv tio öre den gången blott ^G gällde
^C det är ju förfärligt att sådant har ^{Am} skett
^G år adertonhundra och ^{D7} nittioett! ^G

^G Man läser kat'kes och man lagen ^{Am} predikar
^{D7} men ändock man aktar ej alls sina ^G likar
^C trots tusentals präster och Frälsningsarmé ^{Am}
^G så blir mänskligheten allt lastfullare. ^{D7} ^G

HUR DRÅPAREN BJÖRNLUND GREPS

Härom skriver i Norrlandsposten för måndagen: Kl. halv 8 i dag på morgonen greps vid Stigslund utanför Gefle den efterlyste snickeriarbetaren Carl Vilhelm Björnlund. I går afton kom en okänd ung man till Stigslund, beläget på Hille område intill Strömsbro och anhöll om nattherberge hos der boende fabriksarbetaren Fr. Widholms hustru. Hans begäran bifölls. Den okände vandraren, som sade sig vara sjöman, föreföll hustru Widholm misstänkt, särskildt hade hon svårt att sätta tro till den uppgiften att han var sjöman.

Sedan misstankarna vaknat, erinrade sig hustrun W. att hon i tidningarna läst ett signalement på nyssnämnde dråpare. Hon fann att detta signalement stämde med logerarens yttre, ehuru han avklippt sina bruna mustascher Och nu uppträdde endast i kort skäggstubb. Då den misstänkte nattgästen idag på morgonen stod i begrepp att aflägsna sig, skyndade hustru W, till poliskontoret vid Strömsbro och anmälde honom. Konstaplarna Sjögren och Åkerberg efterspanade honom genast och grepo honom på banvallen strax hitom Strömsbro, der han helt lugnt satt och förtärde sin tiggda frukost.

Till en början förnekade han att han vore identisk med den efterlyste dråparen, men införd på Strömsbro polisvaktkontor erkände han dråpet. Efter detsamma föröfvande hade B. på natten gående begifvit sig från Stockholm samt legat i lador och betlat sig fram. Den 8 anlände han till Upsala, der han uppehöll sig några timmar. Gående fortsatte han derefter norr ut och kom till Järfsta, söder om Gefle i går e.m. vid 4-tiden.

Der begick Björnlund stöld af en klocka, ett ankarur med silfverkedja, från hemmans-ägaren Lars Petter Larsson. Efter mörkrets inbrott passerade B. genom Gefle. Den häktade anlände i dag strax före kl.9 med lokaltåget till staden och införpassades efter förberedande förhör till cellfängelset. Björnlund, som förut varit straffad för stöld, kommer att kvarhållas här för att ransakas för tillgreppet af klockan.

Dagens Nyheter Onsdagen den 14 Oktober 1891.

Saltsjöbadsbanevisan

melodi: Sandals kanon

Tryckt hos G. Walfrid Wilhelmsson 1892

En bana det byggdes direkt i från staden
bland bergen den slingrar sig till Saltsjöbaden
en holme i sjön där noblessen ska bo
från sorger befriad, i vila och ro.

Där finfina villor i massa skall byggas
av lummiga träden så härligt beskyggas
och därtill ett ståtligt och grant schweizeri
och allt som kan höra till finsmakeri.

Men slaven som trälar och sliter på banan
med nödens insegel insämplat i pannan
åt honom man kastar ett ben utan kött
sen alla hans krafter i trældom förblött.

I berg, uti kärr, uti skog och på fält
att arbeta väldigt, man slaven har ställt.
Hans pengar blir nog ej förtärda av rost
och sill och potatis det heter hans kost.

Åt honom ges även hotell - nej, baracker
man handlar mot folket som riktiga brackor,
och bädden den är litet ris i en lår
och väder och vind genom väggarna går.

Mång' fader med hustru och barn in i staden
som tvingats till banan, ut till Saltsjöbaden
med smärta får se sin familj lida nöd
när själv han ej mäktar förtjäna till bröd.

Det pekar åt häcklefjäll, bästa kamrater
skall alltid det offras åt guldets magnater
och byggas och slita åt dessa till skänks?
Fy katten, för sådant envar måste skäms!

Skall alltid vår ställning i världen förbliva
den samma som nu? Jag då hellre vill bli
en gäst uppå holmen vid Mälarens strand
än knoga vid banan i gråsten och sand!

Nej upp "rallebusar", vår ställning förbättra
ej dryga magnater oss längre må fjättra!
Betalt för vår möda vi endast begär
så pass att vi slippa att svälta så här.

Se vilken kontrast mellan herren och slaven
i ett är det likhet, de mötas i graven.
Men en tar det feta, den andra får svält.
Jag tror tag mig hin det är dåligt beställt.

En glad visa om Bryggaredrängen

som mördades i Göteborg och uppstod i Kungsbacka på 3:dje dagen
ifrån de döda, eller hur han lurade sig och sin gumma på palt 1892

^G En rolig^{Am}er visa mig lyster att kväda,
^{D7} O! må ni mig inte begabba och häda,^G
ty rolig^C det blir den till ämne och ton,^{Am}
^G och sjunges precis som Herr Sandals kanon.^{D7 G}

^G Jag verser har skrivit mång' tusende gånger,^{Am}
^{D7} båd' roliga visor och andliga sånger,^G
nu bryggaredrängen mitt ämne skall bli,^{C Am}
^G som satt vår poliskår i så'nt bryderi.^{D7 G}

^G Dock ha vi nu sett uti samtliga bladen,^{Am}
^{D7} att han nu livs levande kommit till staden,^G
då han först här uppväckt båd fasa och skräck,^{C Am}
^G ty rädd blev ju till och med själve Carl Kn-k.^{D7 G}

^G Att karlen blev mördad och dränkt i kanalen^{Am}
^{D7} det var här i staden de dagliga talen,^G
ty blodig var mössan, hans rock likaså,^{C Am}
^G och blodpölar såg man, båd' stora och små.^{D7 G}

^G Men var han var dränkt, var ej gott till att veta,^{Am}
^{D7} och uti kanalen man började leta,^G
med draggar man såg flera båtar i kapp,^{C Am}
^G i hopp att av bryggaren få sig ett napp.^{D7 G}

^G Men när de nu draggat och bryggarn ej nappat,^{Am}
^{D7} då börja de tänka, den skälmen har schappat,^G
och sökte de gjorde en var på sitt vis,^{C Am}
^G ty hundrade kronor var utsatt som pris.^{D7 G}

Och det må ni tro gjorde slag uti saken,
ty vår detektivkår, som alltid är vaken,
de började genast uppsnappa hans spår,
och genast de tog´en med hull och med hår.

Nu har han berättat sin bragd för polisen:
Att när hustrun tillverkade palt efter grisen,
då tog han ett kvarter av varan så god,
att därmed förråda sitt mänskliga blod.

Se´n gömde han det i en skrubb uti boden
och mössan skar sönder och doppa i bloden,
samt lade se´n ut hela sin attiralj,
att visa att han där haft sin sista batalj.

Det är ju för tokigt, hur alla försöka,
att lura sin nästa och kassan föröka.
Men märk mina vänner att sådant kan gå,
Utav stora skälmar, men aldrig av små.

Sin plats har jag sport att han re´n återtagit,
och uppgjort sin skuld på det Prippska bolaget,
de enda han lura, och det var ock allt,
så det var sig själv och sin gumma på palt.

Skräddarens lår

text: Emil Norlander
melodi: Sandahls kanon

En sann visa om en tysk skräddare som reste Europa runt i en lår.
(Sjungen av Axel Sernqvist, när skräddaren uppträdde på Alhambra.)

Att tiden går framåt i olika skeden,
det vet man, men vad som har hänt härförleden
förvisso med eldskrift på sporthimlen står,
om skräddarn som reste omkring i en lår.

Den skräddarn av ödet har fått sina slängar,
han längta få resa - men hade ej pengar.
Dock plötsligt ett ljus i hans hjärna uppstår:
att resa som fraktgods omkring i en lår.

Han kröp ner i lårn mitt i mörkaste natten
med tre apelsiner och ett kvarter vatten.
Och se´n till Paris uppå järnväg det går
med skräddarn och vattnet i skräddarens lår.

Hur än som han tumlade om med bagaget
höll skräddaren uppe det tyska kuraget.
Och aldrig, därför uti borgen jag går -
var skräddaren "skräddare" uti sin lår.

Se´n for han till Stockholm med vattenransonen,
men när som man hyva med lårn vid stationen,
stationskarln som träffad av blixten där står,
ty usch, vad det lät ifrån skräddarens lår!

Man våga knappt andas och började maka
sej mera och mera från låren tillbaka,
tills man genom springan en brevlapp sej får...
Dom trodde visst fan satt i skräddarens lår.

Se´n visa han sej varje kväll för publiken
och samma publik var alls inte besviken.
Det är inte ofta som skåda man får
en skräddare komma till sej i en lår.

O, tänk vilken glädje bland ungarlars skara
om tyskens exempel så följdrikt skull´ vara
och här varje skräddare reslusten får!
nog fan skall man kunna bestå dem en lår!

SKRÄDDARENS LÅR

Ett rätt så lustigt uppdrag i skaldeväg, fick jag en dag i slutet av april 1891 av direktionen på Alhambra - jag skulle i rimmad dorn hälsa skräddaren *Herman Zeitung* välkommen till våra bygder. Den gode skräddaren, en liten undersätsig, pigg karl, hade gjort sig ett namn med att tjuvåka länderna emellan. Han brukade gömma sig i en stor packlåda och vid framkomsten låta engagera sig på någon varieté.

Ur Rännstensungar och storborgare - Emil Norlander

Poetisk minnesruna

A. L--m.

Den store och Riksbekante Grosshandl. och Ridd. af Kungl.

melodi: Sandahls kanon

Nordsjerneorden Herr D.O.Franke smat huru listigt han lurade Satan m.fl.

När jag var i Mölndal så fick jag en tanke
att skriva en visa om faen och Franke,
ty intima vänner de var som man vet
men Franke han lura nog faen för det.

Det sägs att kontrakt de lär haft sig emellan
och därför kom aldrig Herr Franke i fällan
men samma det gör om man ej har kontrakt,
ty Satan ej ändrar ändå vad han sagt.

När Franke låg sjuker, så kom Herr Hin onde
till Mölndal förklädd till en vanlig bonde,
men innan Herr Franke ej ens honom sett
så kände han ändå det osade hett.

Ty tungt blev i luften det luktade svavel
och dörrarna öppnas på viande gavel
och Satan steg in och tvärt fråga brutalt:
Hur mår du? *Jo nu är det faen så skralt.*

Ja känner hur rysligt i hjärtat det sticker,
dä mästa jag sörjer är mina små flickor
som hava mig tjusat i Mölndal och Stan,
ja nu är det slut mä kurtisen, sa Fan.

Jag vet nog att tiden är inne, sa Franke,
men Herran förbarmar sig över den kranke.
Då sade faen och skratta i mjugg:
Med dig har ej Herran att göra ett dugg.

Ty min har du vardt uti långliga tider,
nu är det ej lönt att du ängslas och kvider,
följ nu endast mä, sade hin med ett hån,
ty ordspråket säger, att fan tar sitt lån.

Ditt lån ska du få, och det även med ränta,
men enligt vårt avtal så ska du ock vänta
så länge till dess jag blir lagd uppå bår,
men då får du ta mig mä hull och mä hår.

Så lång delation får du lämna för rästen
till dess att jag hunnit att jordas av prästen,
ty det skulle bliva en faslig chikan
om jag i mitt hus blivit tagen av fan.

Ja du vet att jag aldrig mot dig varit stränger
som livshanken nu på ett hårstrå blott hänger
så får jag väl ge dig den prolongation.
Tack, tack, sade Franke i ödmjucker ton.

Jag kan inte neka du varit mig trogen
och därför är du nu tjänlig och mogen,
ty bättre minister jag *aldrig* har haft,
din tjänst har du skött båd med allvar och kraft.

Ja! Jag vet att jag gjort här, så gott som jag kunnat,
min nästa jag aldrig nåt gott jag förunnat
och slaverna mina jag pryglat och svält
och kvinnor jag skändat, i armod dem ställt.

^G Därför har du levat i lyx såsom ^{Am} Lorden
^{D7} och *Riddare blifvit af Nordstjerneorden* ^G
och adlad du blivit, det var min motion, ^C ^{Am}
^G men så blev ju Dickson i stället Baron. ^{D7} ^G

^G Jag vet ej vem jag nu skall få i ditt ställe, ^{Am}
^{D7} ty skälmare finns nog här i vårt samhälle, ^G
men riktiga bovar är ont om förstås, ^C ^{Am}
^G så make till dig, får jag aldrig gudnås. ^{D7} ^G

^G Av tjuvar och skälmare känner jag flera ^{Am}
^{D7} som jag på min heder kan rekommendera, ^G
ty såna subjekter finns många i Stan, ^C ^{Am}
^G Ja, skaffa mig en, ä du snäller, sa fan. ^{D7} ^G

^G När Franke var död, skulle föras till ^{Am} graven
^{D7} kom en okänder man, bad få bära prestaven, ^G
och ehuru ej någon förr sett denne karl ^C ^{Am}
^G så ana de alla ändå vem han var. ^{D7} ^G

^G Och när prästen välsignelsen började läsa ^{Am}
^{D7} så börja den okände mumla och fräsa, ^G
ty sådana böner han ej hört förut ^C ^{Am}
^G och kunde omöjligt uthärda till slut. ^{D7} ^G

^G Då han var försvunnen så gavs det tillkänna ^{Am}
^{D7} att Franke förordnat han här skulle bränna, ^G
den sinnrika tanken lär Franke ha fått ^C ^{Am}
^G i samma minuten som fan hade gått. ^{D7} ^G

Och när han kom åter den väldige kungen
var Franke införd i den brinnande ungen,
och Satan for in uti ugnen som brann
men kunde ej finna av Franke ett grand.

Att Satana blev ledsen kan ingen förvåna
och håret av sorg börja genast att gråna,
tog askan i näven, och fällde en tår
Och sade: Här ser ni nu allt vad jag får.

*Dock askan den skall jag här utså i Norden
så Frankar skall uppstå, likt svampar ur jorden,
Och Frankfrö det håller han än på och sår,
så skurkar det får vi nog, år ifrån år.*

När krinolinen kommer

melodi: Zandahls kanon

Vestkusten, Number 6, 10 february 1893

”En ynkelig visa jag önskar att sjunga”,
fast hes är min röst och förlamad min tunga:
jag tänkt på den flicka, vars arma person
blir ”fångad i nät” av vår nya fason.

Nog gräsligt det låter att höra dem klaga,
men modets gudinna de måste behaga.
O, arma små varelser, finns ej pardon
från ”jernbojan” uti vår nya fason?

Jag känt mig så lycklig vid flickornas sida
och kuttrat så ömt - Ack, men nu får jag lida!
Ty ”utstängd” blir jag ju och ”instängd” blir hon
allt för den sju.....rasande dumma fason!

Du söker att komma den dyrkade nära
och avskedets kyss till dess läppar få bära;
men nej, - hon står utspänd, liksom en kalkon:
Hon blivit så ”spänstig” - det är ju fason!

I dansen ej mera behag kan jag finna
ty lik en ballong sig framvältrar var kvinna
och skulle hon falla.....! Ej en diakon
kan undgå att skratta. - Ack, är det fason?

Min visa jag borde väl sluta med tårar,
dock hellre jag tror, att jag ler åt de dårar,
som i krinolin stoppa in sin person,
emedan den blivit så dum, vår fason.

Evighetsmaskinen

Av M.H.C.
melodi: Sandals kanon

Uppfinningar göras på områden alla.
Men mest i den stora idéen vi kalla:
”Per petu Mobile,” dess namn är ju känd
av unga och gamla i tidernas längd.

Si saken är den att millioner kan tjänas
om blott den blir hopsatt att hjulen de enas,
att icke de stanna i tidernas lopp -
sig själv ska den draga, sig själv - passa opp.

Man hör allt som ofta i tysthet berättas:
Maskinen är färdig, ska bara hopsättas.
Ibland sägs den ”raringen” hjular åsta
men - bromsen - då fattas, som aldrig blir bra.

Väl något tycks spänna i Centrum och Lager;
uppfinnare-kåren den här bliver mager.
För övrigt om någon kan få den att gå,
nog slits den med tiden, får anlag att - stå.

En gör den av järn och en annan av läder,
en gör den av ståltråd, en annan av bräder,
en ann`utav mässing, magnet, Celluid;
Ja gå ska den göra, så tros det alltid.

Och kovan den rullar och tankarna ila,
det sista av kovan får inte ens vila,
nej, allt vill uppoffras på denna maskin;
som lönar ett snille - jo, tack! din maskin.

Jaktstadga

Tar sig bäst ut då hon sjunges med ackompanjemang av Sandahls kanon (1906)

Tills vidare städse förbjudet det vore
att med någon "harvärja" jaga en hare.
Han bör ej få känning av någon "patron";
än mindre beskjas av Sandahls kanon.

Desslikes vi ej må förfölja en orre,
helst om vi bak öronen ej äro torre;
Nu händer att orren är livad för spel,
då bör han ju i vår priffe få del.

Sen att sammalunda att ej någon tjäder
av er må berövas en endaste fjäder!
det skulle dock vara ett under så stort
om själv uppå hakan ni äger ett fjun!

För jakt uppå rådjur i park omringgårdad
man måste ha horn och en passa förhärdad.
Det skulle dock vara ett under så stort
om där man ej själv blivit ansedd som hjort.

En vildren förmodas helst vistas på fjällen;
jag tror dock den finnes på närmare ställen
men eget det är att för denna slags jakt
blir "grisar" de bästa, så har man mej sagt.

Av beck blivit härlett ett ord; becksiner
och dessa med hymens band sökte man knipa;
men snaror de aldrig må fångas uti
de sedan förskjutna så lätt råka bli.

^G I tidningens spalter finns ofta en anka; ^{Am}
^{D7} men hon vore fridlyst, allt enligt min tanka; ^G
^C om henne ni jagar, er vatten består, ^{Am}
^G ty ni varder tagen allenast för gås. ^{D7} ^G

^G Att själv jag är villebråd säkert ni anen; ^{Am}
^{D7} jag med er tillåtelse kallar mig svanen ^G
^C min svanesång sjungit jag har kort och gott, ^{Am}
^G beredd som jag är att för den kläda skott. ^{D7} ^G

För utställningen 1897

melodi: Sandahls kanon

Text: Ur Fäderneslandet den 26 juli 1897

Från Söder, från Norr, ifrån Öster och Väster
nu samlas till "Synderskan" tusentals gäster.
De anlända flockvis från helt skilda land,
och traska omkring med Baedeker i hand.

man ser dem på gator och på promenader,
trots värmen, som stundom når 25 grader
bekommer det dem ändå rakt ingenting
från morron till kväll de flanerar omkring.

Är månne det väl "Sköna Synderskan" bara
som locka till oss denna väldiga skara,
som ökas och ökas snart sagt varje dag,
och som önskar njuta av hennes behag?

Nej, vad som väl vållat i år attraktionen,
det är nog den stiliga expositionen,
den största som Sverige sig nånsin bestått,
och om den har ryktet till utlandet gått.

Ja, "Utställningsstaden" nu vallfärden gäller,
sin kosa till Djurgården främlingar ställer,
sen de har sig roat uppå första dan
med att orientera sig i huvudsta'n.

Och inte hans väntan där ute blir sviken
ty mycket där finnes att "se und bekiken",
men icke man hinner att se på en dag
de tusentals konstföremål alla slag.

^G När främlingar kommer så där hit i massa, ^{Am}
^{D7} så plär det bli uppsjö i stadsbornas kassa, ^G
^C och det är nog bra det för oss lite var ^{Am}
^G som inte så gott just om pluringar har. ^{D7} ^G

STOCKHOLMSUTSTÄLLNINGEN 1897

Allmänna konst- och industriutställningen på Djurgården i Stockholm 1897 var en storslagen utställning över vad Sveriges och Norges (som var i union med) industrialism kunde åstadkomma. Det var kronprins Gustaf (senare Gustaf V) som anordnade utställningen med anledning av kung Oscar II:s 25-årsjubileum som regent.

Bilden visar utställningsområdet på Djurgården. I det nedre högra hörnet ser vi Djurgårdsbron och Nordiska museet. Skansen var vid den här tiden bara sex år.

Teknik- och industrihistoriska arkivet / Tekniska museet (ARK-F138-1)

AB Centraltryckeriet Fotografering 1897 Fotograf Okänd

Julmarknadsjubileet

melodi: Zandahls kanon

Text: Ur Fäderneslandet den 29 oktober 1897

^G Julmarkna´ns tvåhundra de års-jubileum ^{Am}
^{D7} vi fira, dock icke med något ^G Te Deum
^C på juldagens morgon och annandags ^{Am}kväll
^G i stockholmska kyrkor och ^{D7}hovets ^Gkapell.

^G Nej, fast man för julmarkna´n nu jubilerar, ^{Am}
^{D7} man ej i vår huvudstad ^Gilluminerar.
^C Här flaggas ej ens vid den närmaste ^{Am}knut,
^G och icke från Skeppsholmen ^{D7}gives ^Gsalut.

^G Men vi jubelfesta, vi klinga och dricka, ^{Am}
^{D7} då julglögg och kaffe vi ha på vår ^Gbricka.
^C En skål för vår marknad, som ännu finns ^{Am}kvar,
^G med anor ifrån ^{D7}Karolinernas ^Gdar.

^G Uppå detta torg ^{Am}Kopparmatte syntes trona,
^{D7} och fast han ej kröntes av ^Gkonungslig krona,
^C så var han dock prydlig och gjorde ^{Am}effekt,
^G då varje kanalje han ^{D7}ingav ^Grespekt.

^G Och här har vi ^{Am}Börsen, där stundom man svindlar
^{D7} och fastnar i nät, liksom ^Gflugor hos spindlar.
^C Och börsmatadoren, så fiffig och ^{Am}slängd,
^G kan riddare ^{D7}bliva, om ej han ^Gblir hängd.

^G De börsmän som svindla och ^{Am}djävlt kalkylera,
^{D7} helt plötsligt vid ^Gdomstolen bonis cedera,
^C och Lundqvista se´n, för att ^{Am}rädda sitt skinn,
^G om tvärt de ej ^{D7}gripas och ^Gså buras in.

Nog grosshandelshus uppå hus mände falla,
men julmarknadsstånden de ståda dock alla.
Nog skola de stå sig, tror jag, över lag,
på denna tvåhundraårs festliga dag.

Må nu blott vår marknad man friskt frekventera,
då skola vi alla så glatt jubilera.
Ja, fruar av stånd må nu göra en rond
i markna'n och handla av fruar i stånd.

JULMARKNAD PÅ STORTORGET

Konstnär: Dahlström, Carl Andreas (Anders) (1806-1869) Skapad 1859
Objekt-ID Stockholms stadsmuseum Inventarienummer SSM 101398

Spöket på Kilsund

1899

^GFör att min visa skall få något värde ^{Am}
^{D7}så följ mig med tanken bort till Norrbygärde, ^G
till stranden av Viskan, vid grönskande lund ^{Am}
^Gbort till ett ställe som heter Kilsund ^{D7} ^G

^GFör några tiotal år se´n det hände, ^{Am}
^{D7}att det på Kilsund blev ett fasligt elände ^G
ty folk som där bodde ej fingo en blund; ^{Am}
^Gty spöken "husera" så grymt på Kilsund. ^{D7} ^G

^GVärden på stället han svor skock anamna ^{Am}
^{D7}och hyresgästerna gjorde detsamma. ^G
Och alla människor sa´ med en mun: ^{Am}
^GAtt själva "hin håle" var lös på Kilsund. ^{D7} ^G

^GDär var det ett buller och bråk, mina vänner! ^{Am}
^{D7}Att maken till detta historien ej känner ^G
ty huset det darra från tak och ned i grund; ^{Am}
^Goch tröstlöst stod hela Borås för Kilsund. ^{D7} ^G

^GKlockar´n och "stöten", ja till och med prästen, ^{Am}
^{D7}och hela kyrkrådet även för resten ^G
uti sluten tropp gjorde ditut sin rond ^{Am}
^Gmen spöket det var och förblev på Kilsund. ^{D7} ^G

^GOch stadens hjältar med kraft uti armen ^{Am}
^{D7}de tågade ditut med mod uti barmen ^G
Men när de fått lyssna på spöket en stund ^{Am}
^Gla´ de benen på nacken och sprang från Kilsund. ^{D7} ^G

När nöden är störst så är hjälpen ock nära
ty snart kom en man, som rädda vår ära.
Med lejonets mod, och en tanke så sund,
han svor: att från spöken befria Kilsund.

Han därför ett "Voltakors" hängde på nacken
och morsk som en Achilles han vred sig på klacken.
Han golvet bröt upp på en liten stund
och fann så en utter ha bo på Kilsund.

Att detta är sanning det kan jag bevisa.
Men nu är det slut på min ynkliga visa.
Jag kunde den fortsätta ännu en stund,
men nu ger jag "håken" i hela Kilsund.

Flugplåstret

Text: Emil Norlander 1900

melodi: Sandahls kanon

Ombord på en ångbåt, som skulle till Aarhus,
utspeltes en scen, som var värdig ett dårhus...
I en utav hytterna bodde helt trygg
en man med sin fru och med - värk i sin rygg.

I hytten bredvid låg en främmande herre
som trött utav mödorna snarkade värre...
Han glömde att tiden var bister och stygg,
och vände helt sonika världen sin rygg.

Men natten den hade på långt när ej flytt än,
så vaknade mannen i förstnämnda hytten
och väckte sin maka, som slumrade trygg
mens han hade värk uti sin stackars rygg.

Han låg där och läste en mängd paternoster,
tills hustrun gick efter ett "dragande" plåster,
som han brukar ha, när som värken blev stygg,
placerat nånstans på sin värkande rygg.

Och hustrun gick ut, annat stod ej i valet,
men råka på hemvägen alldeles galet
och lade sitt dragande plåster helt trygg
mitt uppå den - främmande snarkarens rygg.

Men plötsligen hör hon: "Var är du min maka?"
och skyndar förskräckt till sin gubbe tillbaka...
Han skrattar åt saken så glad och så trygg
att värken försvinner totalt ur hans rygg.

Men knappast det hunnit att bli riktig ^G ^{Am} ^G
så vaknar den främmande av att det "drager"
precis som han hade ett tusentals mygg, ^C ^{Am}
som firade orgier uppå hans rygg. ^G ^{D7} ^G

Han sprang som en clown på en cirkusarena, ^G ^{Am}
men ingen förstod vad som karlstackarn mena. ^{D7} ^G
Och frun själv, som tillställt spektaklet tog skygg... ^C ^{Am}
så han har väl plåstret *ännu* på sin rygg! ^G ^{D7} ^G

EMIL NORLANDER

Mälaredramat

melodi: Sandahls kanon

1. ^GAck, oh vad fasa, ^{Am}hvad hiskligt att höras,
^{D7}en sten rent däraf till ^Gtårar kan röras.
^CJag menar det drama som ^{Am}utspelats har
^Gnär båten ^{D7}"Prins Carl" ^Gifrån Arboga far.
2. ^GPå gamla århundra't, ^{Am}så man nu säger
^{D7}mycket har ^Gtimat på bygd som i städer
^Caf rån och af mord och af ^{Am}gräsliga brott
^Gpå nya århundra't ^{D7}man ^Gkulmen dock nått.
3. ^GTy dramat på Mälar'n ^{Am}det uppväger alla
^{D7}den bofven ej ^Gnöjd var med stålet det kalla,
^Cutan sköt med revolver och ^{Am}kulor och krut
^Gför att herre på båten ^{D7}sig ^Ggöra till slut.
4. ^GFrån Långholmen ^{Am}bofven nyss frigiven ^Gblifvit
^{D7}och sedan åt Norrland på ^Cvandring han ^{Am}drifvit.
^Goch varit och hälsat på ^{D7}fader och mor,
^Gdär han lovat ^{D7}bättring, ^Gmen man ej honom tror.
5. ^GAck, Nordlund han ^{Am}hade en idé i sin ^Ghjärna -
^{D7}kanske förgäves han ^Cmot den ^{Am}sökt spjärna -
^Gatt få sig en skuta och bli ^{D7}egen ^Gkapten
^Goch handla med mat ^{D7}uppå Östersjön ^Gse'n.
6. ^GI Arboga ^{Am}går han på tanken och ^Grufvar
^{D7}han tittar på ^Cbåtarnas ^{Am}dörrar och hufvar.
^GFår syn på "Prins Carl" och ^{D7}gör ^Ggenast sitt val
^Gsom sedan för många ^{D7}blir ^Ggräsliga kval.

7. Denna här båten jag tror nog sig lämpar
om som ett vilddjur jag riktigt här kämpar
kanske här finns penningar mycket ombord
då skall jag dem taga med våld och med mord.
8. Ombord på "Prins Carl" har man alls ingen aning
och ingen kan heller ju giva en varning
för Nordlunds hemska och djäfvulska plan
i god tro man därför går ut ifrån stå'n.
9. Måne och stjärnor ej breda sitt glitter
på stranden har tystnat all fåglarnas kvitter
ja, allt är stilla på sjö och på land
på däck smyger Nordlund med kniv i sin hand.
10. Så stänger och regler han till alla låsen
smygande sikte han får på kapten se'n
rusar så fram och sänker sin knif
i ryggen två gånger och tager hans lif.
11. Den kække kaptenen till däckets föll neder -
"Min Gud var mig nådig" - det sista han beder -
men bofven han hör ej alls där uppå
hans plånbok blott söker och lyckas att nå.
12. Som vanligt, när vilddjuret blod har sett flyta
med Nordlund det gick och han börjar att ryta:
"Här dö ska hvareviga endaste en
på skutan skall herre jag nog blifva se'n"

13. Den nästa, som träffas af bofvens mordlusta:
 en stackars kvinna, hvars söner sig rusta
 att rädda lifvet på moder så kär
 men Nordlund snart herre öfver dem är.
14. När styrman på båten hör skottena knalla,
 och finner hur många för Nordlund måst falla
 så rusar han fram för att bofven slå ned
 men mötes af kulor och tvingas fly med.
15. Han i styrhytt sig gömmer, men bofven kom åter:
 ”Nej, styrman för intet jag undkomma låter -
 på ångbåten själf skall jag taga befäl
 därför skall jag säkert dig skjuta ihjäl!”
16. Styrmannen själf blev nu slagen av fasa
 från bryggan i däck han ned lät sig hasa
 undan för vilden som pardon icke gav
 och rädda sig så ifrån förtidig graf.
17. I rökhytten sutto några herrar och spela
 då bofven kom in dit sig reste den ena
 men ett skott i sin kropp han genast då fick
 sedan åter Nordlund mot styrhytten gick.
18. ”Full fart i maskinen!” så han ropar i röret
 Till ”Mäster”. Han lyder dock ej fast han hör´et
 ”Det här går ej an, vi törna”, han säger till sig
 ”Jag slår välan back, ty ej lyder jag dig!”

19. Nu Nordlund han rusade till maskinkappen
men "mäster" har redan stängt af hela trappen
och bofven får åter ge sig af uppå däck
där han vadar i blodet, så högt som en bäck.
20. På afstånd å fjärden syns lanternor blänka -
hjälpfen försynen vill ändtligen skänka -
Det är båten "Köping" som nalkas med fart -
nu, Nordlund, på brotten slut är det snart!
21. Som "Prinsen" på vattnet blott ligger och drifver,
att allt ej är klart, det tanken ingifver
hos skepparn på "Köping" som ropar: "hallå!"
hvar är Rönngren, är det fel, kan ni inte gå?"
22. Men bofven han siktar mot "Köping" och skriker:
"Jag skjuter på den, som genast ej viker!" -
Och orden han låter åtföljas av skott
samt springer till räddningsbåten se´n bort.
23. Med stora krafter och vana han sänker
båten så ensam mot vattnet och tänker:
"Bäst att sig rädda!" och ror sedan bort
han i becksvarta mörkret försvann inom kort.
24. Hvad fasa nu folket från "Köping" får skåda
då de gå ombord för att hjälpa och råda
Bredvid hvarje offer man finner ett nytt
från fyra av dem redan lifvet har flytt.

25. Att boven han nu ror för brinnande lifvet -
sig rädda han vill - det är ju helt gifvet.
Se´n han stigit i land han springer helt fort
Men samvetet slår´n ej fast det väl ha bort.
26. Till Eskils stad kommen, han kläder sig handlar
och på allt vis sig rikligt förvandlar
Tager sig skjuts och far till Skogstorpet ut
där polisen på bragden dock snart gör ett slut.
27. Med bojor omgärdad han föres till häktet
fri ifrån vilden är människosläktet.
Vi hoppas att aldrig uppå denna jord
slik gräselig handling skall mer blifva spord.
28. De käcka polismän, som bofven tog fången
en vers bör ock ha uti den här sången
ty knepigt och modigt de buro sig åt
som re´n första da´n lad för skurken försåt.
29. Och sedan nu Nordlund kommit för rätta
sturskhet mot domar´n han endast vill sätta
han ångrar sig ej, han säger, ett grand
skulle gärna till mord åter höja sin hand.
30. Den mannen han är och förblifver en gåta
mänskligt att döma, borde han gråta
blod öfver brotten, och hans samvetes kval
man´an till bön upp till himmelens sal.

31. ^G Domen nu fallit och rättvis det är den, ^{Am}
^{D7} mången dock anser - den sista färden: ^G
^C Dödsdom - för mild är för brottet så stort - ^{Am}
^G men tiden är sådan, vi ha den så gjort. ^{D7} ^G
32. ^G Medkänsla och saknad vi må skänka åt alla ^{Am}
^{D7} som för mordlusten hos bofven måst falla ^G
^C och hoppas att tröst må blifva beskärd ^{Am}
^G åt änkor och barn invid sörjande härd. ^{D7} ^G

MÄLAREDRAMAT 1900

Den 17 maj 1900 begick Johan Philip Nordlund ett av de värsta dåden i svensk kriminalhistoria - massmordet på ångaren Prins Carl.

Enligt den plan som skildras i boken *Mälarmördaren: historien om ett brott* så hade han för avsikt att råna så många som möjligt på båten och få med sig skepps-kassan, varefter han skulle sätta eld på båten för att dölja sitt brott. Planen lyckades emellertid inte.

Facit av hans handlingar blev ändå omfattande: fem döda nio skadade. Bytet blev 845 kronor.

Nordlund hade planerat att ta sig till Köpenhamn via Göteborg. Han kom dock aldrig längre än till Skogstorps järnvägsstation där han greps av tre poliser.

Nordlund dömdes till döden och avrättades klockan 08:00 på morgonen den 10 december på Västerås länsfängelse genom handbila. Skarprättare var A. G. Dalman som utförde sin femte och näst sista avrättning. Enligt boken *Mälarmördaren* är Nordlunds sista ord; "Gud vare mig syndare nådig och trygg i min Jesu armar".

Orkan - vísan

melodi: Zandahls kanon

En väldig orkan haver uppstått i Skåne
han bortskymt båd' solen och stjärnor och måne.
Och det var i jultidens heliga frid,
så snart som man tänker, man hissnar därvid.

Han rusade, brusade fram över slätten,
och vrålade, skrålade, röt såsom jätten.
Han öppnade floder och frätte upp vak,
och lämnade efter sig dunder och brak.

Han drog över Halmstad och halmtaken höjde
vid Strömstad så djupt han en strömfåra plöjde.
ja, ända till Norge han for såsom gäst,
och festade gräsligt i stan Hammerfest.

I Sverige och Norge och Danemarks rike,
han kändes, och ingen har skådat dess like.
Ja, ända till Stockholm han for på sin färd,
för honom syns darra den Skandiska värld.

Det sägs att han kändes, ja ända till Åland,
men värst tycks han härjat i Skåne och Småland.
Halmstackar, sandhögar de jämna till mark,
och pilträden fälldes som strån för en spark.

Ett plank han bortblåste, men reste det åter,
ty tvenne poliser han slunga det låter.
och brädhögar, trän flög' på banor till slut,
att tågena icke sig vågade ut.

En järnväg han välte vid Öresunds vågor,
bondgårdar han stälpte och hus kom i lågor.
En lada han kullvräkt med hundrade kor,
och fasan var gräslig, ja mer än man tror.

Brandkårer, polismän försökte att skydda,
ja, varen, som vågade ut ur sin hydda.
I Malmö två älskande blåste omkull,
och hundratals menskor vid Köpenhamns tull.

En stod uppå näsan, den andre på håret,
den andre han slog sig så gräsligt på låret.
Den fjärde han flög som en kråka mot skyn,
den femte han stupade rakt ner i dyn.

Takpannorna dansade, torntuppar föllo
poliser och folk sig för ögoneen höllo
Det hjälpte ej - Nej, man flög bort som en svans,
borgmästarn i Malmö han miste sin sans.

Och tidningar, hönor och hundar och kattor,
de flögo i rymden som piskade mattor.
ett sillstim blev slungat en halvmil på strand
och bortblåste där på det torraste land.

Man grät och man skratta, man for som besatta,
och många de kunde det under ej fatta
ty självaste fasan på skyarna red
och gatsmuts och småsten det haglade ned.

Och Öresunds böljor de gingo så höga,
att hejda den framfart det lönade föga.
De hamnmuren välte invid Helsingborg,
och började svalla på gator och torg.

Vid Limhamn de rullade stenar på ången,
och slog i fiskarn's kojor i sängen.
Ja många fick flytta på taket sitt bo,
och sitta till morgon, och därifrån ro.

Väl tusentals menskor till lands och till vatten,
orkanen förstörde, helst juledagsnatten.
För kronor miljoner den skada har gjort,
det bladen förkunnat från ort och till ort.

Kvarnvingar de knäcktes och kyrkmurar bräcktes,
och lampor och ljus uti bönehus släcktes.
I Alanäs kyrktorn man vågade ej,
till gudstjänsten ringa, och väktarn sad' nej.

Telgraffer, telfoner, ja allting blev skadat,
och menskor bortblåste, där förr man har badat.
Och allt blev till slut statt i hiskelig dans,
kringsvept av orkanens den vinande svans.

(Nämnda orkan rasade som värst juldagen och julnatten 1902)
Visan författad av Cronvall, till melodi, "Sandahls Kanon"

Trol. Vis- och Småskriftförlaget, Stockholm. Nr.31
Tr: Östermalstr. Stockholm. 1907.

Patron Petterssons stadsresa

Så hett skiner solen på åker och ängar
i solbadd och svett bada pigor och drängar
att skörden inbärga åt hemgjord patron,
som gormar och skriker med myndig fason.

Herr Pettersson yvs över skylarnas rader
och över de väntade stora intrader
Han blåser upp skinnet av mätthet och fröjd
och dumdryg han är och brutal och förnöjd.

Herr Pettersson ställer sig bredbent och säger
åt drängen: "Du Janne, du säden uppväger
och lassar att köra i otta till stan,
själv kommer jag efter i gigg fram på dan.

Och pustande in på kontoret han kliver
där flitige grosshandlarn sitter och skriver
Och pengar han får och till krogen han styr,
där vännerna träffas och punschen är dyr.

Och natten sitt mystiska dunkel utbreder
kring gator och gränder. Och väggarna leder
vår tjocke patron, som lagt pengarna kvar
på krogen och barlast i magen nu har.

Men drängen drack vatten, kom hem och åt gröten,
satt uppe och vänta patron-fyllestöten,
som svärjande kommer i morgonens sken
med borttappad häst och på osäkra ben.

Visan om det förskräckliga Storsjöodjuret

melodi: Sandals kanon

^G Vål finns här i världen en mängd rariteter - ^{Am}
^{D7} båd' Lissen och Waldenström - vad de nu heter - ^G
men det som tar loven av allt - eller hur? ^C ^{Am}
^G det är vårt förskräckliga Storsjö-odjur ^{D7} ^G

^G En flicka på minst sina "förtio" vårar ^{Am}
^{D7} hon fåfängt det manliga släktet bedårar. ^G
Därför hon ock tager behövlig motion ^C ^{Am}
^G på den för sin skralhet beryktade bron. ^{D7} ^G

^G Det hände en morgon uti arla timman ^{Am}
^{D7} då flickan vår rultade fram där i dimman ^G
att plötsligt hon stannar - blek som en mur - ^C ^{Am}
^G i böljan sig "vältrar" vårt Storsjö-odjur. ^{D7} ^G

^G Med ögon som bryggkittlar - horn uti pannan ^{Am}
^{D7} där sam det så lustigt i fröjd och i gamman. ^G
men plötsligt det baxnar och ser upp mot bron ^C ^{Am}
^G och suckar: "Ack, vilken aptitlig portion". ^{D7} ^G

^G Vår flicka hon tänker: "Jag fåfängt bland hopen ^{Am}
^{D7} av männernas skara har kastat ut kroken, ^G
det vore ju därför höjden av tur, ^C ^{Am}
^G om jag kunde fånga vårt Storsjö-odjur. ^{D7} ^G

^G Erfaren - vår flicka - hon likväl nu känner ^{Am}
^{D7} att ensamt i livet ej går utan männer. ^G
Ett bolag måste bildas - det var nog förtret - ^C ^{Am}
^G för karlarna blottas ju "känd" hemlighet. ^{D7} ^G

Ett bolag nu bildas - och det var ju susen,
var aktie gäller visst ett hundra tusen,
på början där bygges en vitmålad kur,
i tanke att fånga vårt Storsjö-odjur.

Man därjämte sänkte i kolsvarta natten
elektriska ljus i det mörkblåa vatten,
men fåfäng är mödan - man hade ej tur,
ty ljusskyggt är säkert vårt Storsjö-odjur.

Förgäves går jäntan i bävan och trängtan
till manliga hjärtan förr hade hon längtan,
nu går hon där sorgsen så gråtmild och sur
och suckar: "Du älskade Storsjö-odjur!"

Men odjuret är ej renonce uppå smaken
åt jäntan det vänder den feniga baken
det skyndar till länder där bolag ej fin's
det svärmar ej för våra älskvärda "qvinns".

Gubbar

Text: Björn Cederberg
melodi: Sandahls kanon

Man sagt att på två håll kan mänskan ej vara,
men det är ej riktigt, nu vill jag förklara.
Ty mången "figur" som på gatan sig ter
man samtidigt ock på Panoptikon ser.

Där finner man kungafamiljen församlad -
hur än den syns resa - och kronan den är ramlad.
Förstås ifrån flaggstången menar jag blott,
som tronar där uppe så styvt på vårt slott.

Och så Soto Maior man ser där stå förenad
i grupp med en Venus - men hon är förstenad.
Men vad bryr sig gubben om Det? Han har flax,
han tar inte intryck, fast hon är av vax.

Från scenen vi ser här en mängd av artister
den ene är gladlynt, den andre är bister.
Herr Nordqvist han sköter dock om harmonin,
och där sitter Fredriksson och herr Hedin.

Herr Willman, fru Edling och Klemming vi finne,
fru Hartman välkomnar den sista därinne;
och svärmande stilla där syns fröken Ek
som lyssnar till tonernas tjugande smek.

Carnot, presidenten, han sitter i salen,
och morsk står där Boulanger, ex-generalen.
Herr Nansen på Grönland syns göra en tripp,
och Stanley syns språka med Herr Tippu-Tip.

^G Se, Bellman hos Sergel syns glatt kvintilera, ^{Am}
^{D7} me´ns Gustaf den Tredje syns rekognoscera ^G
 med blicken kring rummet - Schröderheim ser, ^C ^{Am}
^G och tjusas av sånger och henne. Och ler. ^{D7} ^G

^G Två kejsare, Wilhelm och Fredrik, man finner ^{Am}
^{D7} den ene är död, den andre han brinner ^G
 i feber, och väntas få sluta sin tid. ^C ^{Am}
^G Och stentryckare Pettersson står strax bredvid. ^{D7} ^G

^G Märk en som är med och är aldrig den loje ^{Am}
^{D7} det är kolportören, den trevliga Boije. ^G
 Han Figaro står där och bjuder med kläm; ^C ^{Am}
^G se pressen den har han uppå - sina fem. ^{D7} ^G

^G Ej någonsin fann man väl folk som är dövare, ^{Am}
^{D7} där nere i källar´n där ”lever man rövare” ^G
 Men tala till dem? Jag tror inte det ”lax” ^C ^{Am}
^G ty de, som de andre, är bara av vax. ^{D7} ^G

SVENSKA PANOPTIKON

Svenska Panoptikon öppnade 1889 på Kungsträdgårdsgatan 18 och var ett vaxkabinett i tiden. Folk-bildning blandades med kuriosa. Figurerna var inte bara uppställda utan gjordes levande i sin miljö. Det var en attraktion som både visade händelser som just ägt rum men också historiska motiv, som Moses som låg i vassen. Här sammanfördes kungar och upptäcktsresande med förbrytare och kändisar från teatern. Scenerna var ofta dramatiska ögonblick och innehöll uttrycksfulla gester och miner.

1924 hade publiken hittat andra nöjen och Svenska Panoptikon stängdes. Strax efter såldes figurerna på auktion, från 1 krona. Många spekulanter var mer ute efter figurernas kläder som under tidens gång hade anpassats efter rådande mode. Den som inbringade mest pengar var Andrée som gick för 100 kr.

(Från Stockholmskällan)

”Nils Knös”

Ett gammalt original från Sönnerslätt i Skåne, känd af många.

Nils Knös var en äkta skånsk tiggaregubbe,
som framför allt annat värdera en nubbe
och varför han kallades jämt för ”Nils Knös”
var troligen därför han var en sån fjös.

Han hade en flöjt vari ständigt han pipa
fast han ej musik nånsin lärt sig begripa,
men skalan han blåste förutan reson
fastän de var falska varendaste ton.

Och äta han kunde för två, tiggargubben
helst då han blev bjuden uppå lilla nubben
Ett fat gröt för Knös var en ren bagatell
att ta som dessert varje eviga kväll.

På en gammal mähr skulle Knös en gång rida
men just för den sporten han länge fick svida,
ty uti en dynghög han ramlade av,
då märren hon plötsligen satte i trav.

”Prinsessan från Bosarp” till fästmö han tog sig,
men på hennes fägring Nils Knös nog bedrog sig,
ty fulare kärring i Skåne ej fanns
och Knös pretendera en skönhet till tjans.

Lars Anders en dag skulle ha höstagille,
men Knös också med på ett hörn vara ville
O därför den stektaste gåsen han tog
och till sin prinsessa från Bosarp han drog.

När han om logi skulle hos någon ställa
han sa: "där jag lå´ sist där va´ de så snälla
jag låg i fjärdynor, ja de va nånting
så bossed i sängen de sto´ runt omkring".

Av bibelspråk hade på lager han många
minst hundrade stycken båd´ korta och långa
och nu ett exempel från högen jag tar:
"Den som illa gör" han påstod att "han far".

Det sägs att till himlen han for på en kärra
förspänd med en gammal spatthaltande märke
sin flöjt fick han med sig jag antar också
och blåser i den nu för änglarna små.

31/1 1909
Nisse L.

Båd' farsan och morsan och brorsan och jag. melodi:
Sandals kanon

På Söder där stunsiga fjellan mig tjusar,
i gränden, befolkad av bussiga busar.
Där bo vi, där leva vi livet i lag.
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Två kåkar från Grand restaurang Masis knosis
där gubbarna vaska sin tuberkulosis.
Vi hämta en meter varendaste dag,
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Där skråla vi kväsarevalsen med giga
så låten far upp genom skorsten till Riga.
Där slåss vi som oftast med lust och behag
båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Snart kommer en byling och lägger ut giller
ty jag har för bus fått mej två dussin piller,
men kommer han smocka' vi till 'en ett tag
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

I går slog mej farsan i klumpen med käppen
men morsan med honom med smockan klöv läppen,
vi söp och vi slogs och fick roligt ett tag.
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Men läppen på farsan har svårt att sej läka
så att varken snus eller mat han kan käka
men ändå vi le åt vårt skojiga lag
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Snart ägg ska vi köpa till påsken, den sköna
ty morsan min har varken tupp eller höna
och sen ska vi nubba och nappas ett tag
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Ja, så plär vi fröjda här hemma på Söder
och fagra och klappa tills snusburken blöder,
ty blod har vi mastigt av hetaste slag,
Båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

När levnadens minka' varpå man ej jäskar
har slutat att schava, och döden oss önskar,
i körr' gårn vi alla oss knyta en dag
båd' farsan och morsan och brorsan och jag.

Pro-hi-bi-tion

melodi: Sandahls kanon

En ynkelig visa jag önskar att sjunga
med anda och själ och med kropp och med tunga,
med hjärta, med strupe, med hals och med ton -
och ämnet dör visan är - PROHIBITION.

I dagar, som flytt, tänk, vad nöje det skänkte,
när gnistrande vinet i bägarna blänkte
och när man sin dos tog alltefter person -
men nu är allt slut, utom - PROHIBITION.

Betänk blott, gott folk, vilken fröjd för en öga,
att skåda framför sig ölsejdlar SÅ höga
samt nubbar i massa av rundlig ranson -
och allt tagits bort genom - PROHIBITION.

Ja, nu hela landet är torrt som en öken,
och borta är knabern och kasken och kröken;
säj, är det nu inte en ledsam fason ,
varpå man behandlas med - PROHIBITION.

Låt dem, som så vilja, få pimpla sitt vatten
och slaska med kaffe till långt inpå natten,
men jag är förgrymmad, och det med reson,
alltsedan vi fick våran - PROHIBITION.

Jag fruktar med skäl att mitt hjärta ska klicka,
om snart jag ej får något starkt till att dricka,
ty spriten den höll mig i god kondition,
men nu är jag sjuk, av Er - PROHIBITION.

^G Hur kan man väl annat än klaga och ^{Am}sörja,
^{D7} vid tanken på soda och liknande ^Gsmörja,
^C som ersatt det goda, som fanns på ^{Am}saloon'-
^G ja, Gud sig förbarma, så'n - ^{D7}PROHIBITION. ^G

^G Säg, minns Ni den härliga, ^{Am}ljuvliga bläckan
^{D7} som inföll i regeln i slutet av ^Gveckan,
^C vid foten av Bacchus' förföriska ^{Am}tron
^G då inte vi drömde om - ^{D7}PROHIBITION. ^G

^G Jag är så förskräckligt av vända ^{Am}betagen
^{D7} och väntar med jämnmod på yttersta ^Gdagen,
^C med präst och med blommor och likprocession. ^{Am}
^G Jag vill inte leva - med ^{D7}PROHIBITION. ^G

^G Den häringa visan jag själv haver ^{Am}diktat,
^{D7} min redliga mening jag för Er har ^Gbiktat.
^C Jag dricker Er skål uti saft på ^{Am}citron;
^G det enda som bjuds, under - ^{D7}PROHIBITION. ^G

ANDERSON, PETERSON OCH LUNDSTRÖM I AMERIKA

1920 presenteras i Amerika: *Anderson, Peterson och Lundström, Folk-Komedi i fem akter*. Det är "Frans Hodell's original omarbetat, modärniserat och försett med nya kupletter av Ernest A. Spångberg"

Det här året inleds förbudstiden i Amerika. Den varar under åren 1920-1933. Visan innehåller en vänlig blinkning till originaltexten från 1858. Andra versen inleds med :

*I dagar, som flytt,
 tänk, vad nöje det skänkte,
 när gnistrande vinet
 i bägarna blänkte*

Skånska slott och herresäten

Bengt Hjelmqvist

melodi: Sandahls kanon

1929

På himmelen vandra sol, stjärnor och måne
och kasta sin fagreste glans över Skåne
på höga, på låga, på stort och på smått,
på statarens koja och ädlingens slott.

G
Am
 Portaler och tinnar förvittra och ramla
D7
G
 och ständigt det nya förjagar det gamla.
C
Am
 Men högt över vajande vete och korn
G
D7
G
 syns än krenelerande murar och torn.

O, fästen och borgar, o, grevskap och gårdar
där än traditionerna troget man vårdar
ert lov vill jag sjunga för land och för by
och låter er alltså passera revy.

Se, månstrålen in genom blyrutan faller
och tecknar på golvet det järnsmidda galler.
Skön jungfrun hon drömmer i majnattens ljus
att friaren kommer till Glimmingehus.

På utflykt till Bokskogen Malmöbon glör upp
mot raden av strålande fönster på Torup.
Att smaka på kaka som bakats på spett
dig ber hennes nåd, friherinnan Coyet.

Där rådjuren skymta bak´ vitgrå stammar
man ser Toppela´gård med broar och dammar.
Systemet på sprit och på skatterna sta´n
där lurar belåtet fiskalen Aschan.

Med port genom huset och gamla kanaler
lyss Skabersjö ännu till jaktens signaler.
Själ v kungen i nåder far dit från sitt slott
och skjuter fasaner med grevarna Thott.

Och därefter hälsar han på baron Trolle
och jagar och spelar sin sang och sin nolle,
allt medan baronens gemål plockar gräs
åt rastupp och rashöna på Trollenäs.

Där salarna fordom ha ekat av skrammel
från sablar och sporrar, går Hans Otto Ramel.
Till sitt Övedskloster med glädje han styr
från hushållningssällskap och skogsvårdsbestyr.

Hans frände på Vidarp förväntansfullt hoppas
att storken skall komma då pilarna knoppas.
Bland rekreationsfria ayrshire-kor
patronen på Gårdstånga-Nygård sig snor.

På storkarna tro också Borgebys herre
fast de här i Skåne för vart år blir färre.
När parken vid Borgeby doftar viol
då stämmer Ernst Norlind sin träskofiol.

På Ellinge härskar bland slotts-spökens skrangl
herr överhovstallmästaren Fredrik Wrangel.
När parken vid Ellinge doftar av slån
då stämmer om arvet man Wrangel med son.

^GTill lugnet och vilan från dammet och möget,^{Am}
^{D7}till Skåne från Stockholm far Hans Kunglig Höghet.^G
 Han längtar till lunden där sipporna gro^C^{Am}
^Goch drömmer om Sundet och Sofiero.^{D7}^G

^GFrån trollen som dansa på sviktande gungfly^{Am}
^{D7}stolts riddaren rider med hornet till Ljungby.^G
 Skön jungfrun hon frälste den junkern och då...^C^{Am}
^Gmen det är programmet för nästa tablå.^{D7}^G

Svenska slott och herresäten

Ejnar Westling
melodi: Sandahls kanon

^GJag nu som en forntida bard tager lotten^{Am}
^{D7}och vill här besjunga en del utav slotten^G
 som pryda se'n gammalt vårt älskade land^C^{Am}
^Gfrån Mälarens bygder till Öresunds strand.^{D7}^G

^GDet slott som vi alla just nu mest har lust av^{Am}
^{D7}det är det som hyser vår lille Carl Gustaf.^G
 Vårt Haga det sköna vid Brunnsvikens våg,^C^{Am}
^Gen fagrare plats fader Bellman ej såg.^{D7}^G

^GPå Drottningholm konungen bott genom åren,^{Am}
^{D7}där firar han julen, där möter han våren,^G
 förrän han till Tullgarn sig slutligt beger,^C^{Am}
^Gnär högsommarsolen på himmelen ler.^{D7}^G

^G Vår konung på Ulriksdal bor med sin maka ^{Am}
^{D7} var höst och var vår de dit vända tillbaka, ^G
^C ty ljuvliga minnen dess salar bebo ^{Am}
^G långt mer än man äger av Sofiero. ^{D7} ^G

^G På Glimmingehus skriar ugglan i tornet ^{Am}
^{D7} och Ljungby bevakar båd ”pipan och hornet” ^G
^C så att inte trollen dem taga igen, ^{Am}
^G som en gång de gjorde för rätt länge sen. ^{D7} ^G

^G En kärlekens sång ifrån Gripsholm det klingar, ^{Am}
^{D7} kung Erik sin längtan till Karin än bringar ^G
^C när månen i natten sitt silver där strör ^{Am}
^G det är som hans klingande luta man hör. ^{D7} ^G

^G Det bor romantik över slotten i Norden ^{Am}
^{D7} långt mera än någonstans här uppå jorden. ^G
^C De stå såsom minnen från tider som flytt ^{Am}
^G och vad de för landet en gång ha betytt. ^{D7} ^G

Den finurliga damen

Mel. Sandals kanon

G Am
En duktiger tös ha vi läst om i "blana"
D7 G
som skulle gått framåt på köpmannens bana
C Am
om blott hennes sinne fått rikting däråt,
G D7 G
nu kom hon att vandra på oärlig stråt.

G Am
Vid nitton års ålder hon började valsen,
D7 G
hon "köpte" sig smycken till armar och halsen
C Am
i Stjärnhof hon bodde och hette "fru Phil",
G D7 G
ja det var en tusan till fru så sjangtil.

G Am
Ett silverschatull dit man strax skulle skicka,
D7 G
mot förskottsbetalning, det skulle ej klicka.
C Am
Men skrinet kom åter till handlarens bod,
G D7 G
där man nu så tämligen slokörad stod.

G Am
Som ung officersfru härnäst opererar
D7 G
vår fröken Borell som nu modigt pläderar,
C Am
för smörköp, och pengar hon får uppå hand.
G D7 G
Med smörköpet gick hon dock aldrig i land.

G Am
Hon stiger i graden till ung friherrinna
D7 G
med samma hon hunnit ett sätt att utfinna
C Am
en pälsvaruhandlares hjärta hon nöp
G D7 G
Hon fick garnityret, det var inget köp.

G Am
Med "Stjärnspets" det gick ju så lätt och behändigt
D7 G
man slapp ju allt tarvligt och lågt och eländigt,
C Am
en hatt från en damkonfektion fick hon ock,
G D7 G
man vet dock ej om, medels lock eller pock.

G
Am
 På kvartstusen kronor en tanddoktor blivit
D7
G
 av lektorskan lurad, vad hon honom givit
C
Am
 ett flott löfte endast att anskaffa smör
G
D7
G
 Jo sådana äro en del unga mör.

Stjärnhov station ca 1900 Fotograf: Erik Theodor Lindblom 1847-1921

Nog bör man göra det lilla man kan

Nils Ferlin

melodi:

Sandahls kanon

^GFörlåt mina vänner, jag mej ^{Am}presenterar
^{D7}i glädje och gamman jag ^Gsällan fallerar.
^CMin sångröst är skral, så det ^{Am}skriker iblann,
^Gmen nog vill jag ^{D7}göra det ^Glilla jag kan.

^GEn fästmö jag har huru länge det ^{Am}varar
^{D7}rätt galen i mej som i ^Gövriga karar.
^CEn smiska jag till så det ^{Am}blixtra och brann
^Gför nog vill man ^{D7}göra det ^Glilla man kan.

^GEn dag var jag uppe hos stadens ^{Am}atleter
^{D7}och fingra på stänger och allt vad det ^Gheter.
^CSen lyfte jag ledigt - tre droppar på ^{Am}tann
^Gför nog bör man ^{D7}göra det ^Glilla man kan.

^GPå boxare blev det rätt soprent i ^{Am}Sverige
^{D7}och borta i USA flög Widden på ^Gberge.
^CMen Bergmästar Nordkvist där har ni en ^{Am}man,
^Gsom nog skulle ^{D7}göra det ^Glilla han kan.

^GFör svenskarna är ändå inte så ^{Am}klena
^{D7}och Grosshandlar Viktor är ^Gduktig i bena.
^CAtt Nurmi behändigt bak ryggen ^{Am}försvann
^Gpå det vill jag ^{D7}hålla det ^Glilla jag kan.

1929 skrev Fabian (Nils Ferlin) en annan text med boxningsinnehåll till en känd melodi, Sandahls kanon. Titeln på kuplettvisan var "Nog bör man göra det lilla man kan", och den Widden som nämns är Johnny Widd, Hugo Widlund, som föddes 13 november 1907, som blev proffsboxare 1927 och boxades 17 matcher, varav fyra i USA november 1928 - februari 1929.

Dä' fan va' dom lever uti Filipsta'

Nils Ferlin

melodi:

Sandahls kanon

Ack liten ä' staden, men stor ä' han Dahlen
jag läste i bladen om sista skandalen
Jag hörde't av alla bekanta som sa:
De' fan va dom lever uti Filipsta'!

Här stämmer den ena den andra, den andra,
han är inte sämre, man stämmer varandra
så "stämningsfullt" ä' de', eller vasa?
De' fan va dom lever uti Filipsta'!

Ja Herre min skapare va' dom spektaklar
S:t Georg har väpnats med drakens tentaklar
han sporrar sin häst mest vareviga da,
De' fan va dom lever uti Filipsta'!

När jag exercera beväring jag tjänte
i 300 dagar vid Dalregemente
De' Dalregemente en småsak blott va
De' fan va dom lever uti Filipsta'!

Jag hade en släkting, som kanske jag ärver
han reste på cirkus som "man utan nerver"
hit kom han, här dog han av nervchock, ack ja
De' fan va dom lever uti Filipsta'!

Fabian - Nils Ferlin

Kuplett ur Filipstad - Himlen via Pålandsvägen, Höstfluga 1922

Nättrabyvisan

melodi: Sandahls kanon

^G En liten visa, jag kan inte hålla mig ^{Am}
^{D7} den handlar om Alnaryd-Nättraby järnväg ^G
på denna banan där åkte jag fram ^C ^{Am}
^G den sextonde juni till Nättraby hamn. ^{D7} ^G

^G Jag köpte en åklapp, klev in i en låda ^{Am}
^{D7} som kallas för vagn men se Gud oss benåda ^G
för den som försökte att rätta sig rak ^C ^{Am}
^G han blev snart varse att där fanns ett tak. ^{D7} ^G

^G I tjugo minuter stod stinsen och blåste ^{Am}
^{D7} i pipan och fäkta med armar och flåste ^G
men när han sedan kom fram till maskin ^C ^{Am}
satt förarn och eldarn och spelte casin'. ^G ^{D7} ^G

^G Me då bar det sta så Gud och Vår Herre ^{Am}
^{D7} vi rullade och huller om buller där värre ^G
men vi hade knappast väl åkt en minut ^C ^{Am}
förrn dom ropa båd veden och vattnet var slut. ^G ^{D7} ^G

^G Ett hjälplokomotiv det sändes förstår sig ^{Am}
^{D7} med avbruten skorsten och fågelbo på sig ^G
men när det blev förspänt och klappat och klart ^C ^{Am}
då orkade eländet inte att dra't. ^G ^{D7} ^G

^G Stig av allihop! Konduktörn kommendera ^{Am}
^{D7} skjut på utav attan vareviga kropp ^G
vi sköt och vi knoga och till varandra vi sa: ^C ^{Am}
uppå denna bana där åker man bra. ^G ^{D7} ^G

^G Vid nästa station si då skulle vi stanna ^{Am}
^{D7} där blåste det medvind och utför medsamma ^G
det går mens det går så skrek en person ^C ^{Am}
^G de får väl för jävulen flytta station ^{D7} ^G

^G Men i uppförsbacke si där var det stopp si ^{Am}
^{D7} och trötta det var vi varendaste kropp si ^G
men lycka i olycka var det till slut ^C ^{Am}
^G vi mötte en bonde som ledde en stut. ^{D7} ^G

^G Då spände vi stuten för lokomotivet ^{Am}
^{D7} och sen bar det av, ja, för brinnande livet ^G
till Nättraby kom vi båd´ billigt och bra ^C ^{Am}
^G två timmar för tidigt för snälltåg det var. ^{D7} ^G

Talas: Men det var ju dagen efter!

NÄTTRABYBANAN

Banan byggdes i tre etapper. Den första sträckan Nättrabyhamn-Alnaryd (NAJ) blev färdig 1897. Banan förlängdes till Eringsboda (NAEJ) och den bandelen stod klar 1905. 1910 var det dags för invigning av den sista sträckan Eringsboda-Älmeboda (NAEJ senare NAäJ) Nättrabybanan var den längsta av de banor med 600 millimers spårvidd som fanns i landet. Sträckan var 49 kilometer och stigningen 160 meter.

National

melodi: Zandahls kanon

Mitt herrskap, jag ber att få ge er en visa
vari jag fru Lundstedts affär tänker prisa,
sjung gärna i kör den - men ej som koral
nej glatt skall besjungas *Café National!*

En matsal där finns det med smårum så glada
och mat - så anrättad att ej den kan skada.
Ja om ni gå dit - gör ni det noch ein mal
ty stilig den är *Restaurang National!*

En frukostbit, billig, du gärna består dig
och middag charmant för en kronadu får dig,
så ingen lär tveka jag tror i sitt val
att taga till stamhåll - *Café National!*

Och när man fått mat vem kan då låta bli et
den frestande moccan uppå schwetzeriet
du kommer då in i en fornnordisk sal
en stuga i skånsk stil uti *National!*

Med väggarna riktigt i stugan man prålat
ty Vetterstrand har där ett bröllopståg målat
men Heben som trippar där näpen och smal
hon skorrar ej alls - fastän *skånsk national!*

Där kan du få toddar så innerligt goda
och femti slags punsch med båd' whisky och soda;
därtill är lokalen så luftig och sval
att rök känns ej alls i- *Café National!*

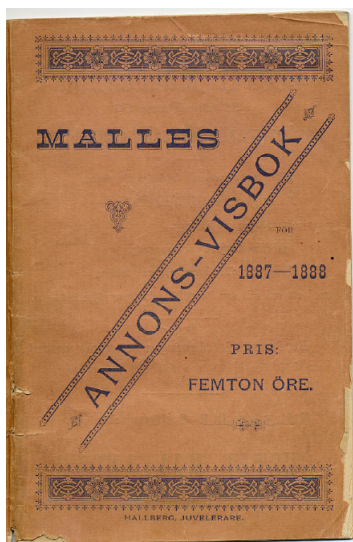
^G Och efter teatern man vill sig förpläga ^{Am}
^{D7} en finare tillflykt man icke kan äga ^G
 du får där bli kvar tills att tuppen han gal ^C ^{Am}
^G blott det ges en vink till *Café National!* ^{D7} ^G

^G Från *Herkulesbacke* entréen är den bästa ^{Am}
^{D7} och denna begagnas också för det mesta ^G
 man slipper då genast en trappa fatal ^C ^{Am}
^G och kommer direkt i *Café National!* ^{D7} ^G

^G Beställningar per telefon kan man giva ^{Am}
^{D7} och alltid jag tror man belåten skall bliva ^G
 ty där finnes våning för bröllop och bal ^C ^{Am}
^G man får vad man önskar uti *National!* ^{D7} ^G

^G Båd varor och priser ä' högst moderata ^{Am}
^{D7} och det är ett faktum att inte tills data. ^G
 Det finnes i Stockholm en källarlokal ^C ^{Am}
^G så lämpad för *allt* som *Café National!* ^{D7} ^G

Malle.

Visan om National är hämtad ur MALLES ANNONS-VISBOK som publicerades 1887 och kostade 15 öre. I den här lilla visboken finns det sånger om många olika näringsidkare i Stockholm, var och en får sin egen visa. Paulus Parfumeri på Fleminggatan 39 får reklam för sin butik med en text som MALLE skrivit till Vårvindar friska.

Östermalms restaurang på Storgatan 5 hedras med en text till melodin Orfeus i underjorden och Carl Sachs blomsterhandel får som sin melodi Blomman är min vän etc etc.

Holmgrens anteckningsbok

melodi: Sandahls kanon

^G En ynkelig visa jag börjar att sjunga ^{Am}
^{D7} till varning för fruntimmer, gamla och unga. ^G
^C Den handlar om Holmgren som lade ut krok
^G för kvinnor och sen förde anteckningsbok. ^{D7} ^G

^G Till många små flickor han låtsades fria ^{Am}
^{D7} och bad var och en att få låna en tia. ^G
^C Ibland gick det bra och ibland uppå tok,
^G men allt skrev han opp i sin anteckningsbok. ^{D7} ^G

^G Där stod det att Anna var bra till att gästa, ^{Am}
^{D7} men bättre var Stina, och Maja den bästa. ^G
^C Men Lisa, som blivit herr Holmgren för klok,
^G var struken uti hanses anteckningsbok. ^{D7} ^G

^G Och Holmgren fick pengar och fästemör värre ^{Am}
^{D7} men ingen utav dem fick make och herre. ^G
^C Han lånade bara, ja, tänk en sån slok,
^G och läste och skrev i sin anteckningsbok. ^{D7} ^G

^G Men troheten tryter hos älskande även. ^{Am}
^{D7} Man gick till polisen, som fångade räven. ^G
^C Han nekade först, men hux flux fick man snok,
^G på Holmgrens försvarliga anteckningsbok. ^{D7} ^G

^G Bak hänglås och bom ses nu Holmgren förtvina. ^{Am}
^{D7} Han sitter och tänker på Maja och Stina ^G
^C Han tänker uppå hur han fordom sig vrok,
^G men för nog ej mer någon anteckningsbok. ^{D7} ^G

Bells telefon

melodi: Sandahls kanon

Go' vänner, för eder mig lyster att sjunga
en visa, och lyssnen båd' gamla och unga.
Den visan är ny ifrån topp och till tån
och handlar och rör sig om Bells telefon.

Först vill jag för eder, go' vänner, berätta
hur lätt man en sån telefon kan inrätta.
Först borrar man hål uti väggen i vrån,
där man vill placera sin Bells telefon.

Sen tar man en järntråd så lång man vill ha' n
och träder den ut över husen i stan.
En blecklur man fäster i änden uppå'n,
så har man ju genast en Bells telefon.

Sen hör man ju sången och dito musiken
långt bättre än själva teaterpubliken.
Och när man förnimmer applådernas dån,
man ropar "da capo" i Bells telefon.

Än hör ni förlovades kyssar och kutter,
hur pigorna stundom får bannor av mutter,
hur mästar'n tar lärpojken in för att klå'n
allt kan man få höra i Bells telefon.

Men ej nog med att man hör sång och musiken
långt bättre än själva teaterpubliken
nej, allt vad som tilldrar sig bakom ridån
man även kan höra i Bells telefon.

Ett farligt frieri melodi: Sandahls kanon

Handlande om konungen Edward och missis Simpsons kärlek till varandra, bröllopet, som ännu ej blivit av etc.

En saga om kärlek jag nu vill berätta Am
och när Ni har hört den, så medger Ni detta: G
Vårt liv är teater och filmkomedi. C Am
Rubriken kan bliva: Farligt frieri. G D7 G

Han var prins utav Wales, när sagan begyntes Am
med blodet så blått att det utanpå syntes. G
Men Simpsonska blodet det var gredelint, C Am
så det ansågs inte som tillräckligt fint. G D7 G

Vi förut ha hört om den leende prinsen, Am
att han inte titta så mycket på kvinnsen, G
(men) så fann han fru Simpson och kärleken brann, C Am
fast Simpsonskan var gift med sin andra man. G D7 G

Sen hände att dom till Paris for en vända Am
och firade där med varann veckoända. G
Om Simpson ej va' gift med konungens son, C Am
så tror jag det inte alls var långt ifrån. G D7 G

Så brukade prinsen mest hela sin löning Am
att köpa presenter till hennes försköning, G
så Edward på pengar blev alldeles ren. C Am
Men hon fick pärlband på båd' armar och ben. G D7 G

Och så det begav sig att Edward blev konung, Am
och liksom ett bi ur en blomma tar honung, G
vill kungen när han av regering är trött C Am
så gärna få njuta utav något sött. G D7 G

^G Och konungen sad´ om i världen jag fore ^{Am}
^{D7} en blomma som missis ifrån Baltimore ^G
^C det kunde jag ej finna nån annan stans ^{Am}
^G av den blomman måste jag få stimulans. ^{D7} ^G

^G Så ville han Simpson vid altaret äkta ^{Am}
^{D7} men då kom protester ifrån tjocka släkta ^G
^C och från ärkebisen av Canterbury ^{Am}
^G de sa allihop: Snälla Edward, låt bli... ^{D7} ^G

^G Så ropa bland andra fru drottningen ”Jissis” ^{Am}
^{D7} hon bliver min död denna yankiska missis. ^G
^C Och drottningen grät som hon hade betalt ^{Am}
^G och sad´ våran pojke är tokig totalt. ^{D7} ^G

^G Och Baldwin skrodera och aldrig han höll opp ^{Am}
^{D7} så att det såg ut som det var Baldwins bröllop. ^G
^C Till slutet blev kronan för Edward för tung, ^{Am}
^G så han sa ifrån: De ska fasen va´ kung! ^{D7} ^G

^G Han sade till bispen och Baldwin och morsan: ^{Am}
^{D7} Mitt jobb kan Ni nu överlämna till brorsan. ^G
^C För kärlekens skull gick han från sitt palats ^{Am}
^G och lämna en ganska väl avlönad plats. ^{D7} ^G

^G Nu säger en del - Jag hör inte till dessa - ^{Am}
^{D7} att Edward bort äkta en riktig prinsessa ^G
^C och gjort missis Simpson till kungens dansös, ^{Am}
^G så hade han ej behövt bli arbetslös. ^{D7} ^G

Kyrkovårdens antermobilhistoria

melodi:
Sandahls kanon

Jo, saka var den, att min kärring börja bråka
och ville burdus liksom herrskapsfolk åka,
och vår gamla trilla va' int' nog schangtil,
så ho' skulle prompt ha en antermobil.

Jag börja naturligtvis straxt protestera,
men käringa ha vant sig att själv få regera,
och jag fick ge in, jag min gamle stofil,
och gick bort och hyrde en antermobil.

Först fick jag en läxa, där bort i butiken,
om skötsel av antermobilmekaniken,
men hyrkusken gav mig ett leaste smil,
då jag åkte bort i hans antermobil.

Men löckligen kom jag te' sist fram te' gåla
och käringa mi' stod i siden och pråla,
jag stanna maskin, ho' for in som e' pil
och skrek: "Här ska nu åkas antermobil!"

Allt gårdsfolket stod där omkring oss och flina
och bocka sig för att vi blivit så fina
och prästamor satt så morsk och trankil,
som om ho' alltjämt åkt i antermobil.

Så vred jag på krana som släppte på krafta
men olyckligtvis jag då blanda bort skafta,
maskinen tog skutt och for av som en pil
men baklänges gick nu vår antermobil.

Och käringa skrek och ho´ höppa och skaka
och jag vre´ på kranera fram och tebaka,
de´ raspa och gnall som en plåt mot en fil,
men ingenting stöppa vår antermobil.

Vi vrängde iväg ibland fölke och fäna,
och körde så rakt opp i hugget bland träna,
och där mellan stubbera, fast som en kil,
där satt vår eländiga antermobil.

Och käringa, ho´ blev liksom slagen av skräcken,
och höppa från bilen på huvud i bäcken,
och vatten och skällsord flöt som ur sil
det landa´ på mig och min antermobil.

Sist loma vi båda te´ bakers te´ stuga,
härnäst lär nog Brunte och trilla få duga.
Jag tror int´ att käringa mi´ blir så schangtil
att åter ho´ frestar på antermobil.

De allra första bilarna hade ingen ratt.
Istället fick föraren styra bilen med hjälp av en styrspek.

Bildsköna Bengtsson

melodi: Sandahls kanon

Jag höjer min röst, jag vill sjunga en visa
ej kungar, ej prinsar, jag tänkt till att prisa.
Nej, större profeter har Gud nog oss skänkt
och tanken går då uppå "Bildsköna Bengt".

Var morgon så fort man går runt uti staden
och läser en tidning, nog ser man i bladen
där står att ett kassaskåp har blivit sprängt.
och misstanken riktas mot "Bildsköna Bengt".

Runt landet han reser på olika zoner
och merendels hållar han till på stationer,
han dundrar och skjuter, han ger sin salut
var gång han till någon station åker ut.

I tidningen syns ha på olika platser
men Bengtsson han har nog privata palatser
på bondvischan där han är mest populär
med bilder av Bengtsson de väggarna klär.

Och priset är högt som man satt på hans panna
Ja, 500 krisch, "om han blott ville stanna"
så finns det mång' jägare som söker rov,
men Bildsköna Bengtsson består nog sitt prov.

Helt nyligen sågs en artikel i pressen
en pastor från Stockholm han högakta "bjässen",
ej för hans bravader, hans skjutning och don
nej blott för att han är en snillrik person.

Se´n Kreuger gick hädan från tändsticksbolagen
 har Bildsköna Bengtsson vart mannen för dagen.
 Den ene var fin i ”finansskriveri”
 den andre är säker med sin ”dynamit”.

De två hade passat ihop som kumpaner
 fast Kreuger han ahde nog bättre bulvaner
 än Bildsköna Bengtsson och hans kompanjon
 som dundrar och skjuter på varje station.

BILDSKÖNE BENTSSON

Harald Bernhard Bengtsson föddes 1893 i Vittsjö socken i Skåne. Vid två års ålder dog hans pappa i lungdot och när han skulle börja sin skolgång skickades han till sina morföräldrar i Småland. Här växte han upp i ett kärlekslöst hem med hårt arbete och gudsfruktan som främsta uppfostringsmetoder.

14 år gammal flyttade han från sina morföräldrar. Kanske blev hans personlighet så formad av bibelcitater och skuld känslor att hans revolt mot samhället och auktoriteter kom att leda honom in i kriminaliteten?

Han väckte sympati hos många, då han under sin kriminella bana aldrig använde våld mot personer. Många historier gjorde honom till en Robin Hood som stod på de fattigas sida mot myndigheterna.

En visa behandlande Bildsköne Bengtssons bravader

melodi: Sandahls kanon

Den bildsköne Bengtsson är mannen för dagen,
i årtal har han lekt blindbock med lagen.
Han vilar ibland men så åter en da'
hans namn syns med fetstil på löpsedlarna.

Och se härom dan fick man åter upp spåret,
som en gång förut var det nästan på håret
att man honom fångat - men fångsten blev tji,
än Bildsköne Bengtsson är lycklig och fri.

Uti Örbyhus hastigt avbröt man tingen
man spanade vilt - men man hittade inget,
ty Bengtsson han gillar att stjäla i ro
och därför förbliver han inkognito.

Den svenska polisen den darrar i vrede
och tror att herr Bengtsson är släkt med den lede.
Hur väl dom än dämmer, så finns det ett hål
där han pressar genom sin smidiga bål.

Han sprängt kassaskåp på snart sagt alla ställen,
men innan polisen nått platsen för smällen
den Bildsköne alltid har hunnit gå bort
och lagvaktarmen befunnits för kort.

Ja, det bör bli plats uti Sveriges annaler
för mannen som alltid fann utloppskanaler
hans namn i historien skall stråla med glans
mer svärfjällad fisk uti Sverige ej fanns.

^G Och han gör ju nytta ändå för polisen ^{Am}
^{D7} som alltid med säkerhet följer devisen: ^G
^C Om det sker en stöld och man tjuven ej tar ^{Am}
^G då är det herr Bengtsson som brottslingen ^{D7} var. ^G

^G Men skulle den Bildsköne knycka en limpa ^{Am}
^{D7} så skulle han säkert i snutnätet dimpa. ^G
^C På sådana stölder - det är sant och visst ^{Am}
^G är svenska poliskåren specialist! ^{D7} ^G

Transkription av ett skillingtryck från 1934 (ur Hans Anderssons samling "Aldrig kommer duvungar blå utav korpäggen vita. Skillingtryck om brott och straff 1708-1937 (2006)).

Under åren 1932-34 var Bildsköne Bengtsson på en mycket uppmärksammas landsomfattande stöldturné tillsammans med Folke Johansson, känd som "Tatuerade Johansson".

De båda blev rikskända då de lyckades gäcka polisen i drygt två år. En koja i Göingeskogarna var deras bas det sista året. Sedan polisen upptäckt gömstället senhösten 1934 flydde de västerut och blev fast en vecka senare utanför Göteborg.

År 1935 dömdes Bengtsson till åtta år och tre månaders fängelse. Efter avtjänat straff 1943 hölls han kvar av medicinska skäl på obestämd tid, men lyckades rymma 1944 och höll sig undan i ett halvår. Efter en ny bedömning försattes han på fri fot med övervakning hösten 1945.

Under åren 1909 till 1951 tillbringade han 25 och ett halvt år i fängelse. Under 1950-talet fick han arbete hos en herrekiperingsfirma i Göteborg. 1953 står hans namn i telefonkatalogen med titeln "hemskräddare". Det här var ett arbete han fortsatte med även sedan han fått sin folkpension. Harald Bengtsson avled i juli 1966 och skrevs in i myndigheternas dokument som "Skräddarmäster Bernhard Harald Bengtsson".

Götgatsvisan

melodi: Sandahls kanon

Ur: Vishäfte nr 1 - Visor skrivna och sjungna av oss som gått ihop för att göra något åt det tillsammans - Arkiv samtal

En ynkelig visa jag börjar att sjunga
om vad som kan hända båd' gamla och unga.
Den handlar om Stockholm och människor där
men också om Hansson, som borgarråd är.

Högt uppe på Söder, där finns det en gata
som Götgatan heter se'n lång tid tillbaka
och där bor det männ'skor just som du och jag
med olika yrken av alla de slag.

Där finns det butiker och hantverkslokaler
och ölfik där som man kan svinga pokaler
om se'n alla värdar höll husen i skick
så bleve den gatan en fröjd för var blick!

Men nu ska ni höra vad "staden" vill göra:
jo, dom vill all charmen kring gatan föstöra
och bygga kontor och två storvaruhus
och flytta allt folket till Tensta burdus!

Men folket på Götgatan ville ej flytta,
så dom slog sig samman och blev som förbytta
och började, oförskämt nog, ställa krav
på reparationer av husen rentav.

Dom gick upp till Hansson och framförde kraven
och sade att innan vi lägges i graven
vill vi vara med och bestämma om det
som rör våran framtid, Ers Högvördighet!

^G Då började Hansson så illa att ^{Am}svärja
^{D7} och höja på rösten åt folket och ^Ghärja
 och påstod att det inte ^Calls ^{Am}angick dem
^G vad staden vill göra med ^{D7}deras ^Ghem!

^G Men folket på Götgatan samlades ^{Am}åter:
^{D7} ”Nu hjälper det föga att vi går och ^Ggråter,
 nej vi måste kämpa tills vi ^Cfått ^{Am}vår rätt
^G och fått våra herrar att slå till ^{D7}reträtt! ^G

A. B-lund

I det översiktliga planprogrammet *Söder 67* skulle fyra kvarter på ömse sidan av Götgatan rivas. Det var kvarteren Nederland, Östergötland, Västergötland och Pelarbacken större som skulle jämnas med marken. Bland annat skulle husen där Södergården och Almgrens sidenväveri finns i dag ha rivits. Tanken var att skapa ett stort kommersiellt centrum med kontor och varuhus norr om Medborgarplatsen.

Mariagruppen av det nybildade *Söders byalag* lyckades i början av 1970-talet skapa en tillräckligt stor opinion för att rädda de hotade kvarteren. *Götgatsvisan* framfördes på några byalagsmöten på Södergården som upplätits gratis av hemgården till byalaget.

En snarstucken visa

En snarstucken visa jag önskar att sjunga
men vill även hylla de gamla och unga
som vågar sig ut i trafiken idag
bland bilar och cyklar av alla de slag.

Vi människor är nog i grund egoister
I synnerhet gäller det vissa cyklister
För dem gäller varken förnuft eller lag.
Nej deras paroll lyder: Här kommer jag!

Trafikljusen skiftar i tre färger bara
Det angår dock föga cyklisternas skara
för färgblinda tycks de, båd' manfolk och kvinns
de cyklar emot alla färger som finns.

Ur uppvärmda stuprör snart smältvattnet rinner
och fryser till is, ja, jag tror nog det hinner
tills jag ska gå ut - och det är inget skämt!
På vår trottoar är det nyspolat jämt.

Och isen den ligger där blank som på rinken
jag tror inte isen är bättre på Zinken.
Till höger och vänster bryts armar och ben
Vi sparar på sanden, sa Daniel Helldén!

I gnistrande vinet med er vill jag skåla
som tvingas cyklister och ishalka tåla.
Jag hoppas min visa har funnit rätt ton
Och inte gör fiasko – som Sandahls kanon!

Hobbies

Man rensar rabatten, ger blommorna vatten
man tjuvar tomaten och plockar spenaten
att påta i trädgården det är en fröjd
man odlar sin mat och man känner sig nöjd.

Men det finns ju andra intressen att odla
att sitta vid datorn och googla och googla
på korsordets frågor man får ett snabbt svar
och slipper fundera i tre, fyra dar.

Man avlastar knoppen och det är ju toppen
men datorn kan nog inte avlasta kroppen
en timme på gymet ger musklerna spänst
man har gett sig själv och sin kropp en stor tjänst

Att utöva yoga kan vara en plåga
och ska man nå framgång så måste man våga
ta i så det knakar i armar och ben
när klassen är slut är man smidig och len.

Men roligast har man ändå i musiken
att kompa sig själv och få kred av publiken
och spela tillsammans med andra i grupp
Ja det kan man göra tills solen går upp!

4/12 2020

Harriet Key-Jonsson

SNAPSVISOR

Att en melodi får äran att användas till en snapsvisa är det yttersta beviset för att den blivit en levande del i vår gemensamma sång- och minnesskatt. Snapsvisor kan vara kvicka eller plumpa, men nästan alla är korta texter till en känd melodi.

Den som skriver en text till en snapsvisa vill förstås att alla ska kunna sjunga med! Därför väljer författaren en melodi som alla säkert kan. Genom att studera melodihänvisningar till snapsvisor som svenska folket diktat genom åren kan vi alltså få kunskap om vilka melodier som finns i vårt "kollektiva minne". *Melodi: Sandahls kanon* har stått som melodihänvisning till mängder av snapsvisor under åren. På senare år har "Skånska slott och herresäten" övertagit rollen som melodibärare.

Spritmuseum arrangerar årligen SM i nyskrivna snapsvisor. Varje år skickas det in över 200 visor, många på dagsaktuella händelser. Vin & Sprithistoriska Museet har samlat dryckesvisor sedan slutet av 1992. Nu har Spritmuseum tagit vid.

Resultatet har blivit en databas med drygt 12.000 visor, en siffra som ständigt ökar tack vare Snapsvise-SM. 2020 vann *Trolleritrick* med melodi Skånska slott och herresäten första pris i tävlingen. Till final gick också *Varning för prickskytt* och *Många supar*, båda med samma melodihänvisning. Under åren har snapsvisor med melodi: *Skånska slott och herresäten* firat många triumfer.

